

T.C.

ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SAĞLIK TURİZMİ ANA BİLİM DALI

**SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA BİOREZONANS
UYGULAMALARI**

Yüksek Lisans Tezi

Bahadır Bektaş DOĞMUŞ

**Danışman
Doç. Dr. İshak Suat ÖVEY**

ALANYA

2024

T.C.
ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA BİOREZONANS UYGULAMALARI

Yüksek Lisans Tezi

Bahadır Bektaş DOĞMUŞ
Ana Bilim Dalı: Sağlık Turizmi
Program Adı: Sağlık Turizmi

Danışman

Doç. Dr. İshak Suat ÖVEY

ALANYA

2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Bahadır Bektaş DOĞMUŞ

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans eğitimim boyunca ilminden faydalandığım, insani ve ahlaki değerleri ile de örnek edindiğim, ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabrından dolayı kendisine minnettar olduğum kıymetli hocam ve danışmanım Sayın Doç. Dr. İshak Suat ÖVEY'e,
Eğitimime gelişerek ilerlememe katkı sağlayan, bilgi birikimlerini ve tecrübelerini paylaşmayı esirgemeyen, yeni ufuklar açan tüm değerli hocalarıma,
Bu günlere gelmemde büyük pay sahibi olan değerli anneme, babama, kız kardeşime ve her zaman desteklerini esirgemeyen yol göstericim İzmirdeki kıymetli amcama,
Bu süreçte olduğu gibi hayatın her alanında yanımda olan, desteğini ve anlayışını esirgemeyen sevgili eşime, teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA BİOREZONANS UYGULAMALARI

Bahadır Bektaş DOĞMUŞ

Sağlık Turizmi Ana Bilim Dalı

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Aralık, 2023 (69 Sayfa)

Geçtiğimiz yüzyılın en önemli bilim insanlarından, mucitlerinden ve dâhilerinden biri olan Nikola Tesla'nın "Eğer evrenin sırlarını bulmayı arzuluyorsanız enerji, frekans ve titreşimler üzerinden düşünün." sözü ışığında yola çıkılan ve yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma sağlık turizmi alanında yeni bir dal olma potansiyeli yüksek, insan sağlığı için farklı bir teşhis ve tedavi yaklaşımı, kimi bilim insanları tarafından geleceğin tıbbi olarak görülen biorezonansın, çalışma mekanizması, klinik uygulama alanları, temel prensipleri, etkinliği ve gelecekteki potansiyeli, ülkemizde, dünyada uygulama alanları, sağlık turizmine uyarlanması konuları ele alınmıştır. Bu tez aynı zamanda biorezonansın bilimsel temellerini, klinik etkinliğini daha iyi anlamak ve bu tamamlayıcı teşhis ve tedavi yönteminin, sağlık ve sağlık turizmi sektörlerindeki rolünü değerlendirmek için tasarlanmış olup çeşitli ülkelerde sağlık turizmi alanında biorezonansın kullanım alanları ile ilgili literatür taraması ve derleme çalışması yapılarak sonuçlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Biorezonans, Titreşim Tıbbı, Sağlık Turizmi

ABSTRACT

BIORESONANCE APPLICATIONS WITHIN THE SCOPE OF HEALTH TOURISM

Bahadır Bektaş DOĞMUŞ

Department of Health Tourism

Graduate School of Alanya Alaaddin Keykubat University,

December, 2023

Nikola Tesla, one of the most important scientists, inventors and geniuses of the last century, said: "If you want to find the secrets of the universe, think in terms of energy, frequency and vibrations." This study, which was prepared in the light of the statement and prepared as a master's thesis, has a high potential to be a new branch in the field of health tourism, a different diagnosis and treatment approach for human health, the working mechanism, clinical application areas, basic principles of bioresonance, which is seen as the medicine of the future by some scientists. Topics such as its principles, effectiveness and future potential, application areas in our country and in the world, and adaptation to health tourism are discussed. This thesis was also designed to better understand the scientific foundations and clinical effectiveness of bioresonance and to evaluate the role of this complementary diagnosis and treatment method in the health and health tourism sectors. It was concluded by conducting a literature review and compilation study on the usage areas of bioresonance in the field of health tourism in various countries.

Keywords: Bioresonance, Vibration Medicine, Health Tourism

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK SAYFASI	
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
1.GİRİŞ	1
2.LİTERATÜR	2
2.1.Sağlık Turizminin Tanımı ve Tarihçesi	2
2.2.Biorezonansa Genel Bakış	3
2.3.Tamamlayıcı Tedavi Yöntemleri	6
2.4.Biorezonans Uygulamaları	19
2.5.Biorezonans Çalışma Mantığı.....	20
2.6.Biorezonansın Tanı ve Tedavideki Rolü	22
2.7.Biorezonansın Bilimsel Temelleri	22
2.8.Biorezonans Tedavisinin Uygun Olmadığı Koşullar	24
2.9.Bioresonans Teknolojisi Biorezonans Cihazlarının Tedavideki Rolü	26
2.10.Biorezonans Uygulamasında Kullanılan Programlar	27
2.11.Sigara Bağımlılığında Biorezonans Uygulaması	28
2.13.Biorezonans Yöntemi ile Nöropatinin Tamamlayıcı Tedavisi	30
2.13.1. Biorezonans Tedavisinin Nöropatide Kullanımı	30
2.14.1.Biorezonans Tedavisinin Alerjilerde Kullanımı	31
2.15.Türkiye’de Biorezonans Uygulamaları.....	32
2.16.Dünya’da Biorezonans Uygulamaları.....	33
2.17.Dünya’da Tamamlayıcı Tıp	34
3.YÖNTEM	37
3.1 Çalışmanın Amacı ve Önemi	37

3.3.Evren ve Örneklem	38
3.4.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	38
4.BULGULAR.....	39
4.1.Fransa.....	39
4.2.Hindistan	39
4.3.Çin.....	40
4.4.Amerika Birleşik Devletleri.....	41
4.6.Brezilya.....	41
5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER	43
6.KAYNAKLAR	46
EKLER.....	55
EK-1 İntihal Raporu.....	55
ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Biorezonans Uygulamasında Kullanılan Programlar	27
Tablo 2. DSÖ Geleneksel tıp işbirliği merkezleri sayısı	35
Tablo 3. Çeşitli ülkelere göre GETAT uygulamaları	36

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Biorezonansta titreşim örneği	4
Şekil 2. Enerjinin Kendini Dalga Olarak Göstermesi	5
Şekil 3. Diyaazona Rezonans Olayı	6
Şekil 4. Pisagor seslerin matematiği	11

1.GİRİŞ

Sağlık turizmine odaklanan ve bu alandan pay elde etmeyi amaçlayan ülkeler, çeşitli yollarla büyük kazançlar elde edebilmektedirler. Yabancı hastalara hizmet sunan bu ülkeler, sadece sağlık hizmeti sunmakla kalmayıp aynı zamanda turizmin farklı alanlarını sağlık turizmi faaliyetlerine dahil ederek kültürel ve sosyal yönlerini tanıtma şansını yakalamaktadırlar. Bu kapsamda geniş bir hizmet yelpazesi sunan sağlık turizmi, istihdam olanaklarını da arttırarak ülkenin ekonomik potansiyelini güçlendirmektedir. Sağlık turizminin sunduğu ekonomik avantajlar, ülkeler için oldukça çekici hale gelmiştir(1).

Ülkemiz, sağlık turizmi faaliyetlerinde öne çıkan bir dizi avantaja sahiptir, özellikle de medikal turizm açısından. Bu avantajlar arasında uzman sağlık personeli bulunması, cerrahi alanlardakileri teknolojilerle hizmet sunulması, özel hastanelerde ve kamu hastanelerinde kullanılan diğer sağlık teknolojilerinin yüksek standartlarda olması ve tüm bu ileri düzey hizmetlerin uygun fiyatlarla sunuluyor olması yer almaktadır(2).

Ülkemiz, birçok avantaja sahip olmasına rağmen medikal turizmde diğer ülkelere kıyasla geri planda kalmasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Bunlar arasında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerindeki yetersizlikler, medikal turizmin sadece belirli hizmetlere odaklanması (saç ekimi, göz tedavileri, diş tedavileri, estetik cerrahi gibi), ve daha kapsamlı sağlık hizmetlerinin sunulmasının ardından hastaların kendi ülkelerine dönmesinin riskli görülmesi gibi faktörler yer almaktadır. Ülkemiz, sağlık turizmi pazarında hedeflediği konuma ulaşmak ve daha fazla başarı elde etmek için sunulan hizmetlerin kapsamını genişletmeye yönelik çalışmalar yapmalıdır(3).

Sağlık Turizmin sadece belirli hizmet dalları ile sınırlı tutmamak ve gelecekte yüksek bir potansiyele sahip olan biorezonans uygulamalarının ülkemizde ve dünyada sağlık turizminde önemli yerlere ulaşılacağı ön görülmektedir.

2.LİTERATÜR

2.1.Sağlık Turizminin Tanımı ve Tarihçesi

Sağlık turizmi tarihsel bir geçmişe sahiptir ve çeşitli kültürlerde uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Sümerlerin sıcak su kaynaklarına yapılan binalarından başlayarak, Antik Yunan'daki Asklepeion mabedine yapılan ziyaretlere ve Mısırlıların MS 1248'de Kahire'de inşa ettiği gelişmiş hastaneye kadar çeşitli örnekler görmekteyiz. Bu geçmişteki uygulamalarda, herkese bakım sağlama prensibi ve dünyanın dört bir yanından gelen hastalara tıbbi tedavi sunma anlayışı dikkat çekmektedir. Bu örnekler, sağlık turizminin insanların sağlık ihtiyaçlarını karşılamak ve tedavi olmak amacıyla uzun bir süredir seyahat ettiklerini göstermektedir (4). Sağlık turizmi, hem ziyaretçiler hem de ev sahibi ülkeler için önemli ekonomik faydalar sağlayabilir. Ziyaretçiler için, daha iyi tıbbi tedavi, daha düşük maliyetler ve daha iyi bir yaşam kalitesi anlamına gelebilir. Ev sahibi ülkeler için, sağlık turizmi, yeni iş fırsatları, vergi gelirleri ve turizm geliri yaratabilir(4). Sağlık turizmi, bireylerin sağlık hizmetleri almak için ülkeler veya bölgeler arasında seyahat ettiği bir tıbbi turizm türüdür. Bu kavramın tarihi, çeşitli nedenlere dayanan ve zaman içinde değişen faktörlere bağlı olarak gelişmiştir. (4)

Antik Dönemler: Sağlık turizminin kökenleri antik dönemlere kadar uzanmaktadır. Örneğin, Roma İmparatorluğu'nda termal banyolar ve kaplıcalar, sağlığı iyileştirmek ve dinlendirmek amacıyla kullanılmıştır.

Yunanistan'daki Epidauros gibi antik sağlık merkezleri de tedavi amacıyla ziyaret edilen yerler arasında yer almıştır(5).

Orta Çağ: Avrupa'daki termal kaplıcalar ve manastırlar sağlık ve dinlenme amacıyla popüler destinasyonlardı. Orta Çağ'da, özellikle Orta Doğu ve Asya'da da tıbbi bilgi ve uygulamaların geliştirilmesi,tıbbi turizmin temellerini atmış olabilir(5).

18. ve 19. Yüzyıl: Avrupa'daki termal kaplıcalar ve spa merkezleri, özellikle zengin sınıflar arasında popülerdi. Bu dönemde, tıbbi turizmde bir artış yaşandı ve insanlar sağlık sorunlarını çözmek veya önlemek amacıyla farklı bölgelere seyahat ettiler(5).

20. Yüzyıl: 20. yüzyılın başlarında, sağlık turizmi genellikle zengin sınıflar arasında sınırlıydı. Ancak, bu dönemde uçuşların daha erişilebilir ve ekonomik hale gelmesi, insanların sağlık hizmetleri için yurtdışına seyahat etmelerini kolaylaştırdı(5).

2000'ler ve Sonrası: Sağlık turizmi önemli bir endüstri haline geldi. Gelişmiş tıbbi teknoloji, uzmanlaşmış sağlık hizmetleri ve daha uygun fiyatlar, birçok kişiyi sağlık turizmi destinasyonlarına çekmektedir. Özellikle kozmetik cerrahi, diş tedavileri, fertilité tedavileri ve obezite cerrahisi gibi alanlarda uzmanlaşmış merkezler, bu alanda talebi artırmıştır(5).

2.2.Biorezonansa Genel Bakış

"Rezonans, kökeni Fransızca olan bir fizik terimidir ve iki frekansın uyumlu bir şekilde birbirine denk gelmesini ifade eder. Rezonans terapileri, vücudun dışarıdan verilen titreşimlerle etkileşime girmesi ve bu yolla vücuttaki enerji yapısında değişiklik oluşturmayı amaçlayan bir tedavi yöntemidir. Bu terapiler altında farklı tipte cihazlar ve yöntemler bulunmaktadır(6).

Biorezonans, ilk kez 1970'lerde Alman tıp doktoru ve homeopati-akupunktur uzmanı Dr. Franz Morell ile elektronik mühendisi Erich Rasche tarafından geliştirildi. Bu sistem, elektriksel olarak homeopatik ilaçlarla temas halinde olan bir verici ve bu sinyali alan kişinin akupunktur noktalarıyla temasta olan bir alıcıdan oluşuyordu. Bu sistem etkin hale getirildiğinde, kişinin akupunktur noktalarının elektriksel direnci aynı anda ölçülüyordu(6,7).

Cihazın gösterdiği, biorezonans sistemi aktif hale geldiğinde ve uygun ilaç cihaza yerleştirildiğinde, sinyal gönderildiği sırada akupunktur noktasının elektriksel direncinde değişim olduğu şeklindeydi. Bu gözlem, homeopatik ilacın etkinliğinin düşük seviyedeki elektromanyetik titreşimler yoluyla olduğunu ve bu etkinin kişinin akupunktur noktalarındaki direnç değişiklikleriyle ölçülebileceğini, böyle düşük seviyedeki elektriksel titreşimlerin insan bilgi transferinde bir rol oynadığı sonucunu doğurdu. 1975'te teorik olarak ortaya atılan bu görüş, biorezonans cihazlarının temelini oluşturdu(7) ".

Biorezonans tedavileri prensip olarak canlıların ve tüm maddelerin enerji ile titreştiğini ve tüm bu enerjilerin bir bilgi içerdiğini kabul eder. Yine bu prensibe göre; beden fiziksel olarak bir enerji alanından oluşur. Bu alanın aynı zamanda bir bilgi merkezidir ve bir algılama sistemi özelliği de bulunur. Dolayısıyla kişinin bedenindeki enerji alanından bilgi alınabilir . Biorezonans terapisi mantığını anlamak için frekans, dalga ve rezonans gibi bazı fizik terimleri ile ilgili fikir sahibi olmak gerekir (8,9):

Frekans: Maddelerin birim zamandaki titreşim sayılarıdır. Bir gitar telinin saniyede yaptığı titreşim sayısı veya dalgaların denizde kıyıya vurma sayısı o telin veya denizin frekansı olarak kabul edilir (10).

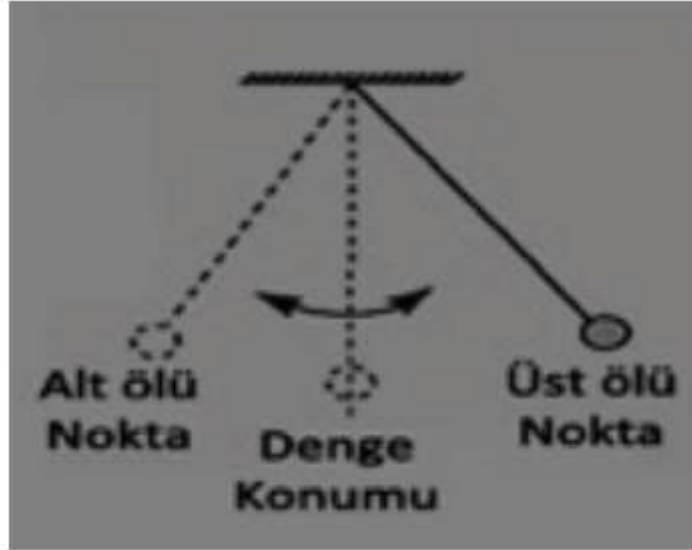
Dalga: Titreşimin bir yerden bir başka yere taşınmasıdır. Dalga hareketinin kaynağı titreşimdir (11).

Rezonans: Doğal frekanslarında uyumlu bir kuvvetle etkilenen bir yapı, yüksek genlikte titreşimlerle tepki gösterir. Bu duruma rezonans denir. Daha kolay anlaşılması açısından rezonans; iki frekansın birbiri ile uyumlanması olarak açıklanabilir(12).

Titreşim: Teknik olarak bir cismin denge konumunda yaptığı salınım hareketi olarak tanımlanır. Örneğin salıncakta sallanan çocuğun, gidiş geliş titreşim hareketidir(12).

Titreşim genellikle küçük ve hızlı salınım hareketlerini ifade eder; teknik olarak ise bir sistemin denge konumu civarında gerçekleşen salınım hareketi olarak tanımlanır. Esnek bir ortamda maddenin denge durumunun bozulmasıyla meydana gelen titreşimde, dengeyi bozan etki ortadan kalktığında, cisim eski haline dönme eğilimindedir. Eğer bu salınım hareketi belirli bir sürede kendini tekrarlıyorsa, buna periyodik hareket denir.

Bu periyodik hareketlerden biri de harmonik harekettir. Örneğin, bir salıncaktaki çocuğun gidiş geliş titreşimdir; bunun sürekli olarak tekrarlanması ise periyodik bir harekettir(12).

Şekil 1. Biorezonansta titreşim örneği (13)

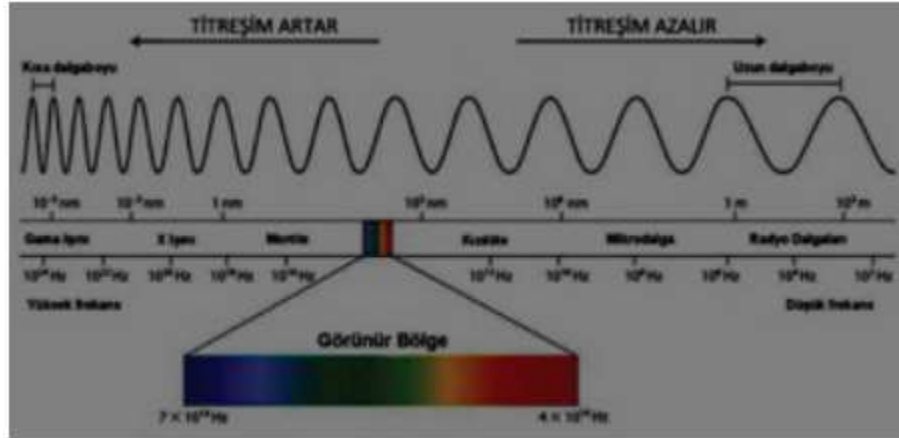
Salıncak benzetmesinde olduğu gibi, birim zamandaki salınım sayısı olan frekans,

dışarıdan herhangi bir kuvvet almadan gerçekleşen salınımın doğal frekansını temsil eder. Bu nedenle, frekans aslında enerjinin bir göstergesidir çünkü birim zamandaki tekrar sayısıdır(8,13).

Dalga, fiziksel bir terim olarak, uzayda veya zamanda yayılan ve genellikle enerjinin taşınmasına neden olan titreşime verilen isimdir. Bu kavramdan türeyen dalga boyu ise bir dalga modelinin tekrar eden parçaları arasındaki mesafeyi ifade eder. Frekans ile dalga boyu ters orantılıdır, yani dalga boyu arttıkça frekans azalır(13).

Enerji, dalga olarak kendini gösterebilir. Bu durumda, bir devir, denge durumundan uzaklaşma, dengeye dönme, tekrar aşağıya inme ve yeniden denge konumuna dönme şeklinde tanımlanabilir(9,13).

Frekans, “Hertz (Hz)” birimiyle ölçülür. Bir hertz, bir saniyede bir devirlik bir dalganın ya da olayın tekrarlanması demektir. Yani, bir olayın frekansını ölçmek için o olayın belirli bir zaman diliminde kaç kez tekrarlandığını saymak gerekir. Bu sayı zaman dilimine bölüldüğünde, olayın frekansı elde edilir(8,12,13). Dalganın frekansı, dalga boyuyla ilişkilidir. Dalga boyuyla frekansın çarpımı, dalganın hızını belirler. Dolayısıyla, bilinen bir dalga boyuna sahip bir dalganın frekansı bu ilişkiyi kullanarak hesaplanabilir. Dalgalar farklı ortamlara geçtiklerinde frekansları değişmez, ancak hızları ve dolayısıyla dalga boyları değişebilir (12,13,14).

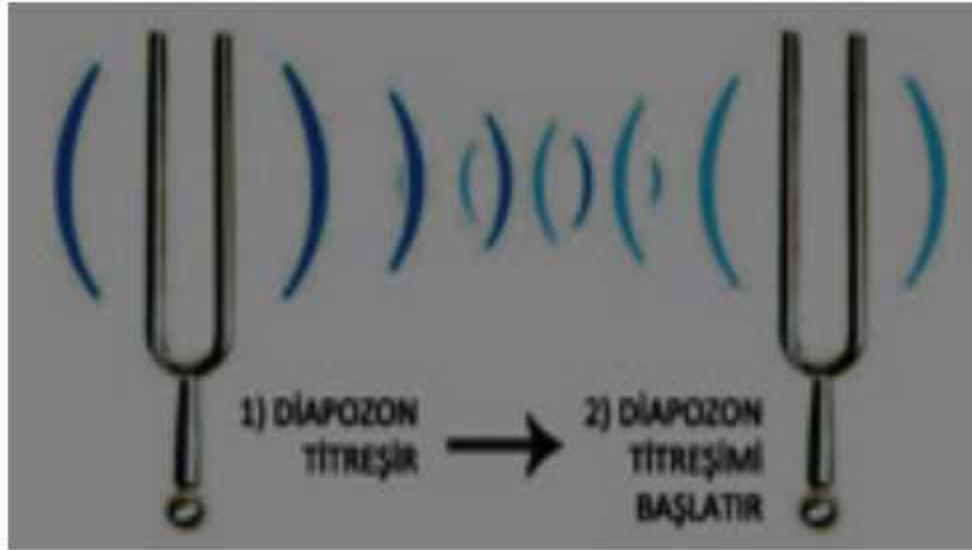
Şekil 2. Enerjinin Kendini Dalga Olarak Göstermesi (13)

Kulaklarımız 20 ile 20.000 Hz arasındaki titreşimlere yanıt verir. 20 Hz'in altındaki

sesler “infrasonik,” 20.000 Hz’in üzerindeki sesler ise “ultrasonik” olarak adlandırılır. Bu bağlamda, mavi balinaların infrasonik sesleri duyabildiği, katil balinaların ise 0.5 Hz’e kadar infrasonik ve 125.000 Hz’e kadar ultrasonik sesleri işitebildiği söylenir(15).

Bu gerçeklik, bir dalgalar dünyasında yaşadığımızı vurgular. Çünkü içinde bulunduğumuz dünya, hem dalga hem de parçacık özellikleri taşıyan varlıklardan, güneşin doğuşundan batışına, bilgi taşıyan frekanslara kadar her şeyde ileri-geri salınır(14,15).

Rezonans, fiziksel anlamda, birbiriyle ilişkili küçük kuvvetlerin birleşmesi sonucu daha büyük etkilerin meydana gelmesi olarak adlandırılabilir. Fransızca kökenli “résonance” kelimesinden gelen bu terim, iki frekansın uyumlu hale gelmesi olarak da tanımlanabilir. Mekanik, akustik, elektrik, elektronik ve elektromanyetik alanlarda rezonans olayları sıkça kullanılır(15).Sıkça örnek verilen bir durum, aynı malzemeden yapılmış iki diyapazonun birine vurulduğunda, diğer diyapazondan da ses gelmesidir. Bu bir rezonans örneğidir. Başka bir örnek ise salıncakta sallanmadır. Salıncakta sallanan bir çocuğa, aynı ritimde küçük dokunuşlar yaparak salınım genliğini artırabilirsiniz. Ancak rastgele itişlerde kuvvetler birbirini karşılar ve salıncak yükselmez, yani rezonans oluşmaz(13,15) .

Şekil 3. Diyapazonda Rezonans Olayı (13)

2.3.Tamamlayıcı Tedavi Yöntemleri

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’ne göre geleneksel tıp, fiziksel ve ruhsal hastalıklardan

korunma, tanı koyma, tedavi etme yanında sağlığın korunmasında kullanılan farklı kùltùrlere özgù teorilere ve deneyimlere dayalı bilgi, beceri ve uygulamaların bütünüdür. GETAT (Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp) tanımı hala uluslararası düzeyde ortak bir anlaşmaya varmamıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde Ulusal Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Merkezi (NCCAM) GETAT uygulamalarını konvansiyonel tıp ile birlikte kullanılmasıyla 'tamamlayıcı tıp', konvansiyonel tıp yerine kullanılmasıyla 'alternatif tıp' olarak tanımlar. Son zamanlarda ise NCCAM, konvansiyonel tıbbın güvenilir GETAT uygulamalarıyla birleşmesini ifade eden 'interaktif tıp' tanımını benimsemektedir. Avrupa Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Federasyonu'na (EFCAM) göre, bu tıp çeşitli sağlık uygulamalarını hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde kullanır ve bunlar konvansiyonel tıp yaklaşımlarıyla birlikte veya bağımsız olarak uygulanabilir. Genel olarak, hastaların tedavi sürecinde modern tıba ek olarak kullanılan yöntemlere 'tamamlayıcı tıp', modern tıbbın yerine başka yöntemlere ise 'alternatif tıp' denir. Türkiye'de benzer tanımlar uzun süre kullanıldı, ancak DSÖ'nün tanımını referans alan tartışmalar, tıbbın alternatifinin değil, tedavinin alternatifinin olabileceğine işaret ederek 'geleneksel ve tamamlayıcı tıp' tanımının öne çıkmasına neden oldu (16).

Fitoterapi: Fitoterapi, hastalıkların önlenmesi veya tedavi edilmesi için tıbbi bitkilerin kullanıldığı bir yöntemdir. Bu terim ilk kez Fransız doktor Henri Leclerc (1870-1955) tarafından La Presce Medical dergisinde kullanılmıştır(17,18).

Bitkisel ürün piyasası, sağlık sektöründe hızla büyüyen alanlardan biri haline gelmiştir. 2001 yılında dünya çapında 43 milyar dolarlık bir alana sahipken, 2007 yılında bu miktar 60 milyar dolara yükselmiştir. DSÖ'nün verilerine göre, dünya genelinde tedavi amaçlı kullanılan 35.000-70.000 bitki türü bulunmaktadır ve bu bitkilerin sadece yaklaşık 5.000'i tıbbi açıdan analiz edilmiştir(16,19,20). Bitkilerin tedavi amaçlı kullanılabilmesi için güvenilirlik ve etkinlik açısından araştırılması gerekmektedir. Güvenilirlik, kontaminasyonun engellenmesi ve ürünlerdeki etken maddenin miktarının belirlenmesi gibi faktörleri içerir; yani belirli bir standardın sağlanmasıdır. Bazı Avrupa ülkeleri, bitkisel ürünlerin standartlarını belirleyerek, bu ürünleri eczanelerde ve marketlerde satışa sunmaktadır. Bu standartlar genellikle DSÖ, Komisyon E ve European Scientific Cooperative on Phytotherapy (ESCOP) gibi kurumlar aracılığıyla değerlendirilir(16,19,20).

Fitoterapi, bitkilerden elde edilen maddelerin tıbbi amaçlar için kullanılmasıdır. Bu

maddeler, bitkilerin yaprakları, kökleri, çiçekleri, meyveleri veya tohumları olabilir. Fitoterapi, binlerce yıldır kullanılan geleneksel bir tıp yöntemidir.(19) Fitoterapinin temel prensibi, bitkilerin içerdiği biyoaktif bileşiklerin insan sağlığını iyileştirmek için kullanılabilmesidir. Bu bileşikler, antibakteriyel, antifungal, antiviral, antiinflamatuvar, antioksidan ve analjezik özelliklere sahip olabilir(18,19).

Larva (Maggot) Uygulaması: Larva uygulaması, Lucilia Sericata adlı yeşil sineğin sterilize edilerek larvalarının kullanıldığı bir tedavi yöntemidir. Bu yöntem, eski zaman hekimlerinden Baron Larrey (1829) ve Joseph Jones'un savaş sırasında yaralanan askerlerin tedavisinde kullanmış olduğu bir uygulamadır. Bu larvaların sadece ölü dokuyu temizlediği ve canlı dokuya zarar vermediği fark edilmiştir(21). Ancak, 1950-1980 yılları arasında cerrahi debridman ve antibiyoterapinin ön plana çıkmasıyla birlikte bu yöntem geri planda kalmıştır. Bununla birlikte, 1990'lardan sonra Avrupa ülkeleri de dahil olmak üzere 24'ten fazla ülkede aktif şekilde kullanıldığı düşünülmektedir. Bu yöntemin faydaları dünya çapında kabul görmüş ve 2004 yılında Food and Drug Administration tarafından onaylanmıştır(22). Larva Maggot uygulaması, Lucilia sericata sineğinin steril hale getirilmiş larvalarının kronik yaraların tedavisinde kullanılmasıdır. Bu uygulama, "maggot debridman tedavisi" olarak da bilinir. Larva Maggot uygulamasının temel prensibi, larvaların nekrotik (ölü) dokuları sindirerek temizlemesi ve yaranın iyileşmesini hızlandırmasıdır. Larvalar, nekrotik dokuları eriten enzimler üretirler. Ayrıca, yaranın iyileşmesini destekleyen büyüme faktörleri de üretirler(21,22).

Larva Maggot uygulaması, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir:

- Diyabetik ayak ülserleri(21)
- Venöz ülserler
- Basınç ülserleri
- Travmatik yaralar
- Yanıklar
- Yara enfeksiyonları

Larva Maggot uygulaması, aşağıdaki adımları içerir (21,22):

1. Yara, steril bir şekilde hazırlanır.
2. Larvalar, yaranın üzerine yerleştirilir.
3. Larvalar, yaranın üzerine bir gazlı bez veya bandajla kapatılır.

4. Larvalar, her 24-48 saatte bir değiştirilir.

Larva Maggot uygulaması, genellikle 1-2 hafta sürer. Bu süre, yaranın durumuna göre değişebilir(21).

Larva Maggot uygulamasının, aşığıdaki faydaları olduğu gösterilmiştir (21,22)

- Yaranın iyileşme süresini kısaltır.
- Yara enfeksiyon riskini azaltır.
- Yara ağrısını azaltır.
- Yara iyileşmesini destekler.

Larva Maggot uygulaması, güvenli ve etkili bir tedavi yöntemidir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Yara çevresinde kızarıklık ve şişlik
- Yara enfeksiyonu
- Alerjik reaksiyon

Proloterapi: Proloterapi, kas iskelet sistemindeki kronik ağrıların tedavisinde kullanılan bir yöntemdir. Adı, 'proliferasyon' ve 'terapi' kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu yöntemde, hasarlı alanlara (eklem, entezis, tendon, ligament gibi) proliferatif ve iritan maddeler enjekte edilerek kontrollü bir inflamasyon oluşturulur. Bu sınırlı inflamasyon, iyileşmeyi teşvik eder ve normal iyileşme sürecini taklit ederek fibroblastik aktiviteyi artırır, kollajen dokuyu güçlendirir ve böylece ağrının azalmasına yardımcı olur. Proloterapinin temel amacı, hasarlı bölgenin güçlendirilmesi ve ağrının azaltılması için vücudun kendi iyileşme mekanizmalarını harekete geçirmektir. sebep olan bölgeyi kuvvetlendirmek ve ağrının azalmasını sağlamaktır(23,24).

Proloterapide, hasarlı bölgeye, büyüme faktörlerini uyaran bir madde enjekte edilir. Bu madde, vücudun kendi kendini onarımını tetikleyerek iyileşmeyi destekler.(23)

Proloterapi, aşığıdaki durumlarda kullanılabilir:

- Ağrılı eklemler
- Bağ yaralanmaları
- Tendon yaralanmaları
- Fibromiyalji
- Sırt ağrısı
- Boyun ağrısı

- Omuz ağrısı

Proloterapinin temel prensibi, hasarlı dokunun yenilenmesini ve iyileşmesini teşvik etmektir. Enjeksiyon yapılan bölgede, bir dizi inflamatuvar süreç başlar. Bu süreçler, büyüme faktörlerini ve diğer doku onarımı ile ilgili maddelerin üretimini tetikler. Bu maddeler, hasarlı dokunun onarımını ve iyileşmesini destekler. Proloterapi, genellikle 3-6 haftalık bir tedavi programında uygulanır. Tedavi, haftada bir veya iki kez yapılır. Proloterapinin, genellikle birkaç seans sonra etkili olduğu gösterilmiştir(24).

Proloterapinin, aşağıdaki faydaları olduğu gösterilmiştir:

- Ağrıyı azaltır.
- Hareket kabiliyetini iyileştirir.
- Eklem fonksiyonunu iyileştirir.

Proloterapi, güvenli ve etkili bir tedavi yöntemidir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Enjekte edilen bölgede ağrı ve şişlik
- Kanama
- Enfeksiyon

Müzik Terapi: Müzik kelimesinin kökeni Yunanca “mousike” / “mousa”dan gelir ve dünya genelinde aynı anlamı taşır. Müzik terapinin çok eski bir tedavi biçimi olduğu bilinmektedir; M.Ö. 2000’lerden beri birçok toplumda hastaların tedavisinde kullanılmıştır. Homeros, ameliyatlarda sırasında müziği kullanarak olumlu etkilerini göstermiştir. Platon, M.Ö. 400’lerde müziğin insan ruhunu derinden etkileyerek hoşgörü ve dinginlik sağladığını belirtmiştir(25). Celcus ve Arateus da müziğin ruhu sakinleştirdiğini ifade etmişlerdir. Türkler, özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde müzikle terapiyi yaygın şekilde kullanmıştır. Ruh hastalıklarının tedavisi için kurulan darüşşifalarda, müzikle tedavi için belirli saatler ve günler ayrılmıştır(26). Bu yöntem yüzyıllar boyunca varlığını sürdürmüş ve 21. Yüzyılda tüm dünyada hala uygulanmaktadır(26). Müzik terapisinin temel prensibi, müziğin kişinin duygularını ve düşüncelerini ifade etmesine, stresi azaltmasına, yaratıcılığı geliştirmesine ve sosyal etkileşimi artırmasına yardımcı olma yeteneğidir. Müzik, kişinin bedenini ve zihnini uyarmak ve iyileşmeyi desteklemek için de kullanılabilir(27).

Müzik terapisinin, aşağıdaki faydaları olduğu gösterilmiştir (24-27):

- Stresi azaltır.

- Ağrıyı azaltır.
- Özsaygıyı artırır.
- Sosyal etkileşimi iyileştirir.
- Kreatif düşünmeyi teşvik eder.
- Bilişsel işlevi iyileştirir.

Müzik terapisi, güvenli ve etkili bir tedavi yöntemidir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir.

Bu yan etkiler, şunlardır:

- Duygusal taşkınlık
- Kaygı

Şekil 4.Pisagor seslerin matematiği(28)

Pisagor, bir telin uzunluğu ile üretilen sesin yüksekliği arasındaki ilişkiyi keşfetmiş ve öğrencilerine belirli melodilerin insan bedeni üzerinde belli tepkilere yol açtığını göstermiştir. Ona göre, düzenli ve uyumlu sesler iyileşmeyi hızlandırabilir (28).

Osteopati: Osteopati, 1892’de Andrew Taylor Still tarafından kurulan ilk osteopati okuluyla ortaya çıktı. Bu yöntemin temelinde bedenin kendi kendini iyileştirme felsefesi yatmaktadır. Still, hastaların iyileşmesinde ilaçların pek etkili olmadığına inandığı için, osteopatlar ilaç reçete etmemekteydi. Ona göre hastalıkların sebeplerini ve tedavi yöntemlerini bulabilmek için doktorun, bedenin yapısal ve fonksiyonel bütünlüğünü göz önünde bulundurarak tedavi etmesi gerekiyordu. Still ve ekibinin geliştirdiği Osteopatik Manipülatif Tedavi (OMT)

uygulamasý, kan akýmını artýrarak bedenini kendi kendini iyileþtirmesine olanak sađladığı kanıtlanmış bir yöntemdir. OMT, osteopatlar tarafından yapılan ve çeþitli el tekniklerini içeren bir tedavi yöntemidir ve hastaların somatik disfonksiyonlarını iyileþtirmede etkilidir(28).

Osteopatlar, kasları, kemikleri, eklemleri ve bağları içeren vücudun kas-iskelet sistemini ele alırlar. Osteopatlar ayrıca, sinir sistemi, dolaşım sistemi ve lenfatik sistem gibi diğer vücut sistemlerini de etkileyebilirler(29). Osteopatinin temel prensibi, vücudun bütünsel bir sistem olduğudur. Bu, vücudun tüm sistemlerinin birbirine bağlı olduğú ve bir sistemin sorununun diğer sistemleri de etkileyebileceği anlamına gelir. Osteopatlar, vücudun kendi kendini iyileþtirme yeteneğini kullanarak, vücudun doğal dengesini yeniden sağlamak ve rahatsızlıkları iyileþtirmek için çalışırlar(30). Osteopati, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemidir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Hafif ağrı ve şişlik
- Nadiren, daha ciddi yan etkiye

Mezoterapi: Mezoterapi, vücudun belirli bölgelerine çok küçük ilaç miktarlarının intradermal veya subkutan enjeksiyonu şeklinde uygulanan bir tedavi yöntemidir. Bu enjeksiyonlar genellikle doğal bitki ekstreleri, mineraller, vitaminler ve homeopatik ilaçları içerir. Mezoterapi, dermatolojide, romatolojide, spor hekimliğinde ve nörolojide kozmetik amaçlarla sıklıkla kullanılır. Bu yöntemin temel üstünlüklerinden biri, minimal ilaç miktarlarıyla tedavi edilmesi ve bu sayede sistemik yan etkilerin ortaya çıkma riskinin azaltılmasıdır.

Mezoterapi, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir(29,30)

- Cilt gençleştirme: Cildin elastikiyetini ve parlaklığını artırmaya yardımcı olabilir.
- Selülit tedavisi: Selülitin görünümünü azaltmaya yardımcı olabilir.
- Saç dökülmesi tedavisi: Saç köklerini uyararak saç dökülmesini azaltmaya yardımcı olabilir.
- Ağrı tedavisi: Artrit, boyun ağrısı ve baş ağrısı gibi ağrıları azaltmaya yardımcı olabilir.

Mezoterapi, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemidir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Enjekte edilen bölgede kızarıklık, şişlik ve ağrı
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Mezoterapinin temel prensibi, cildin ihtiyaç duyduğú besin maddelerini doğrudan cildin içine

vermektedir. Bu maddeler, cildin kolajen üretimini artırmaya, hücre yenilenmesini desteklemeye ve kan dolaşımını iyileştirmeye yardımcı olur. Bu da cildin daha genç, daha parlak ve daha sıkı görünmesine yardımcı olur(29,30).

Kayropratik: Kayropratik, manuel tedavi yöntemlerinden biri olarak sıkça kullanılır. Avrupa Birliği ve komşu ülkelerin birçoğunda yasal düzenlemesi bulunan bir meslektir.

Bazı ülkelerde tedavi şekli olarak yasal düzenlemesi olmasına rağmen mesleki düzenlemesi bulunmamaktadır. Bazılarında ise ne tedavi şekli ne de mesleki düzenleme mevcut değildir (31).

Kayropratik, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir (31,32).

- Ağrı: Sırt ağrısı, boyun ağrısı, baş ağrısı, eklem ağrısı ve kas ağrısı gibi ağrıları yönetmeye yardımcı olabilir.
- Hareket kabiliyeti sorunları: Hareket kabiliyetini sınırlayan yaralanmalar, kas spazmları veya diğer sorunlardan kaynaklanan sorunları iyileştirmeye yardımcı olabilir.
- Yaralanmaların iyileştirilmesi: Yaralanmaların iyileşme sürecini hızlandırmaya ve komplikasyon riskini azaltmaya yardımcı olabilir.
- Diğer sağlık sorunları: Kayropratik, migren, sindirim sorunları, uyku bozuklukları ve stres gibi diğer sağlık sorunlarını yönetmeye yardımcı olmak için de kullanılabilir.

Kayropratik, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemidir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Manipülasyon sırasında geçici ağrı ve rahatsızlık
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Homeopati: Homeopati, benzerlik prensibine dayanan bir terapötik yöntemdir. Latince “similia similibus curantur” olarak ifade edilen “benzeri benzerle tedavi etmek” ilkesine dayanır. Bu prensibe göre, bir madde sağlıklı bir kişide belirli belirtileri ortaya çıkarıyorsa, aynı belirtileri gösteren bir hastada bu madde tedavi edici olarak kullanılabilir. Homeopati, vücudun kendi kendini iyileştiren mekanizmalarını harekete geçirerek hastalık etkilerini azaltmayı hedefler(33). Bu terapötik yaklaşımın temeli, Dr. Christian Friedrich Samuel Hahnemann (1755-1843) tarafından atılmıştır. Homeopatinin özünde, minimal dozlarda ve tek bir ilaç olarak uygulanması da yer alır. Bu prensipler, hastalık belirtilerini tetikleyen bir maddeyi minimal dozlarda kullanarak hastalığın iyileşme sürecini başlatmayı amaçlar(34,35).

Homeopati, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir(34,35):

- Ağrı: Baş ağrısı, migren, sırt ağrısı, eklem ağrısı ve kas ağrısı gibi ağrıları yönetmeye yardımcı olabilir.
- Sindirim sorunları: İshal, kabızlık, mide ekşimesi ve gaz gibi sindirim sorunlarını yönetmeye yardımcı olabilir.
- Alerjiler: Saman nezlesi, astım ve diğer alerjik reaksiyonları yönetmeye yardımcı olabilir.
- Diğer sağlık sorunları: Homeopati, migren, depresyon, anksiyete ve uyku bozuklukları gibi diğer sağlık sorunlarını yönetmeye yardımcı olmak için de kullanılabilir.

Homeopati, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- İlk başta geçici olarak semptomların kötüleşmesi
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Ozon Uygulaması: Ozon gazı, üç oksijen atomundan oluşan, kararsız, keskin kokulu ve renksiz bir gazdır. Adı, Yunanca “koklamak” anlamına gelen “ozein”den gelir. Tıp alanında ilk olarak 1932’de Fisch tarafından kullanılmıştır. Ozon gazı, temas ettiği alandaki virüsler, bakteriler, mantarlar gibi mikroorganizmaların biyolojik membranlarını oksitleyerek parçalama özelliği nedeniyle uzun süredir dezenfektan olarak kullanılmaktadır (36).

Ozon gazının, immunomodülatör, antimikrobiyal, antiinflamatuvar, antihipoksik ve yara iyileştirici özelliklere sahip olduğu düşünülmektedir. Özellikle hücresel ve humoral immün sistemleri uyardığı, immünkompetan hücrelerin artmasına ve immünglobulinlerin sentezini tetiklemesine yardımcı olduğu gözlemlenmiştir. Bu özellikleri sayesinde birçok sağlık alanında araştırma ve kullanım potansiyeli bulunmaktadır(37).

Ozon terapisi, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır(36,37):

- Kısa süreli baş ağrısı ve yorgunluk
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Ozon terapisi, bir lisanslı tıp uzmanı tarafından uygulanmalıdır.

Ozon terapisi, aşağıdaki şekillerde uygulanabilir:

- Damar içi enjeksiyon: Ozon gazı, damar içine enjekte edilebilir. Bu, ağrı, enfeksiyon ve yara iyileşmesi gibi durumları tedavi etmek için kullanılır.
- Kas içi enjeksiyon: Ozon gazı, kas içine enjekte edilebilir. Bu, ağrı ve kas spazmları gibi durumları tedavi etmek için kullanılır.

- Cilt uygulaması: Ozon gazı, cilde uygulanabilir. Bu, yara iyileşmesi, selülit ve akne gibi durumları tedavi etmek için kullanılır.
- İntravajinal uygulama: Ozon gazı, vajinaya uygulanabilir. Bu, vajinal enfeksiyonlar ve infertilite gibi durumları tedavi etmek için kullanılır.

Refleksoloji: Refleksoloji, Mısır ve Çin kökenli olan ve yaklaşık 12 bin yıllık bir geçmişe sahip olduğu düşünülen bir tedavi yöntemidir. Bu tarihlerin, refleksolojiye dair en eski belgeler olduğu düşünülmektedir, yaklaşık olarak MÖ 2500-2300 dönemlerine kadar uzanmaktadır(38). Bu yöntem, vücudun belirli noktalarına yapılan basınç ve stimülasyonun, fizyolojik yanıtlara neden olarak tedavi ettiği öne sürülmektedir. Refleksoloji, el, ayak ve kulaktaki belirli noktalarda organlara ait sinir sonlanımlarının bulunduğu düşüncesine dayanır. Bu noktalara yapılan basınç veya stimülasyonun, ilgili organlarda bir tepkiye yol açtığı ve vücudun iyileşme sürecini desteklediği teorisi üzerine kurulmuştur. Her bir organın el, ayak veya kulakta belirli bir bölgeye denk geldiği düşünülür, bu bölgelere uygulanan basınç veya masajın organlarda olumlu etkiler yarattığına inanılır(38).

Refleksoloji, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir:

- Ağrı: Baş ağrısı, migren, sırt ağrısı, eklem ağrısı ve kas ağrısı gibi ağrıları yönetmeye yardımcı olabilir.
- Stres: Stresi azaltmaya ve rahatlamaya yardımcı olabilir.
- Uyku sorunları: Uyku kalitesini iyileştirmeye yardımcı olabilir.
- Diğer sağlık sorunları: Refleksoloji, migren, depresyon, anksiyete ve sindirim sorunları gibi diğer sağlık sorunlarını yönetmeye yardımcı olmak için de kullanılabilir.

Kupa Uygulaması: Kupa uygulaması, tarihsel olarak MÖ 3500 dönemlerinde Asurlular tarafından Orta Doğu'da hayvan boynuzları ve bambular kullanılarak yapılmıştır. Bu uygulama, günümüzde kuru ve yaş kupa olmak üzere iki ana şekilde gerçekleştirilmektedir(39). Kupa uygulamasının temelinde, cilde yerleştirilen kupaların negatif basınç oluşturacak şekilde yerleştirilmesi yer alır. Yaş kupa uygulamasında ise cilde kesiler atılarak kanın dışarı alınması yöntemi kullanılır (38,40).

Cilt üzerine uygulanan bu basınç, derinin altındaki dokulara ve kaslara kanın toplanmasını teşvik eder. Bu sayede dokulara daha fazla besin ve oksijen taşınması sağlanır. Böylelikle bölgedeki metabolizma hızı artar, hormon ve enzim seviyeleri artış gösterebilir. Ayrıca, vücuttaki zararlı maddelerin uzaklaştırılması da bu yöntemle desteklenebilir(41).

Kupa uygulaması, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir:

- Ağrı: Sırt ağrısı, boyun ağrısı, baş ağrısı, eklem ağrısı ve kas ağrısı gibi ağrıları yönetmeye yardımcı olabilir(42).
- Hareket kabiliyeti sorunları: Hareket kabiliyetini sınırlayan yaralanmalar, kas spazmları veya diğer sorunlardan kaynaklanan sorunları iyileştirmeye yardımcı olabilir(43).
- Yaralanmaların iyileştirilmesi: Yaralanmaların iyileşme sürecini hızlandırmaya ve komplikasyon riskini azaltmaya yardımcı olabilir.
- Diğer sağlık sorunları: Kupa uygulaması, migren, sindirim sorunları, uyku bozuklukları ve stres gibi diğer sağlık sorunlarını yönetmeye yardımcı olmak için de kullanılabilir(44).

Kupa uygulaması, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır(44):

- Kupa yerleştirilen bölgede kızarıklık, şişlik ve ağrı
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Sülük Tedavisi: Eski Mısır'dan günümüze sülüklerin tedavi amaçlı kullanımına dair kanıtlar, MÖ 1500'lerden itibaren mezar belgelerinde yer alıyor. Günümüzde sülük tedavisi, mikrovasküler replantasyon, travma sonrası dolaşımın düzenlenmesi, ve rekonstrüktif cerrahi gibi alanlarda venöz konjesyonu önlemek amacıyla kullanılıyor(45).

Sülükler, halkalı solucan grubuna ait 15.000'den fazla tür içeren bir grup canlıdır ve kan emerek beslenirler. Tedavi amaçlı kullanılan sülükler genellikle Annelida filumuna, Clitellata sınıfına ve Hirudinea sınıfına dahil üç ayrı sınıfa ayrılır. Bu canlıların özellikle kan emme yetenekleri, tıpta belirli tedavilerde kullanılmalarına olanak sağlar(38,45).

Sülük tedavisi, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır (46):

- İşlem sırasında ve sonrasında hafif ağrı ve rahatsızlık
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Sülük tedavisi, sülüklerin ısırık bölgesindeki kan akışını artırması ve salgıları yoluyla çeşitli etkileri olmasıyla çalışır. Sülüklerin ısırığı, vücudun bu bölgesine kan akışını artırarak ağrıyı azaltmaya yardımcı olur(47,48). Sülüklerin salgıları, antibakteriyel, antiviral ve antifungal özelliklere sahiptir. Bu özellikler, enfeksiyonları tedavi etmeye ve yara iyileşmesini hızlandırmaya yardımcı olabilir. Sülüklerin salgıları ayrıca bağışıklık sistemini güçlendirmeye yardımcı olabilir(49,50).

Apiterapi: Apiterapi, bal arılarının ürünlerinin tıbbi amaçlarla kullanılması anlamına gelir. Apiterapiye dair en eski belgeler, bal arısının ürünlerinin tedavi amaçlı kullanımına dair 6000 yıl öncesine kadar uzanan Sümer tabletleridir. MÖ 3. Yüzyılda arıların balının tedavide kullanıldığına dair belgeler bulunmaktadır. Apiterapide en yaygın olarak kullanılan ürünler arasında bal, propolis, polen, balmumu, arı sütü ve arı zehiri yer alır(51,52).

Arı zehri, intradermal veya subkutanöz yollarla uygulanabilirken diğer arı ürünleri genellikle oral veya topikal olarak kullanılır. Apiterapide kullanılan bazı preparatlar FDA onaylıdır, bu da belirli ürünlerin tıbbi kullanımının belirli şartlara uygun olduğunu gösterir(53,54).

Apiterapi, arıların ürettiği ürünlerin, yani bal, arı sütü, arı zehri, arı poleni, propolis ve balmumunun tıbbi amaçlar için kullanılmasıdır. Apiterapi, binlerce yıldır çeşitli kültürlerde kullanılmaktadır.

Apiterapi, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir(55,56,57).

- Ağrı: Arı zehri, antiinflamatuvar ve analjezik özelliklere sahiptir.
- Bu nedenle, arı zehri, kronik ağrılar, romatizmal hastalıklar ve migren gibi ağrıların tedavisinde kullanılabilir.
- Enfeksiyonlar: Bal, arı sütü ve propolis, antibakteriyel, antiviral ve antifungal özelliklere sahiptir.
- Bu nedenle, bu ürünler, enfeksiyonların tedavisinde kullanılabilir(58,59).
- Yara iyileşmesi: Bal ve propolis, yara iyileşmesini hızlandırıcı özelliklere sahiptir.
- Bu nedenle, bu ürünler, ameliyat yaraları, yanıklar ve diyabetik yaralar gibi yaraların iyileşmesini hızlandırmak için kullanılabilir (60,61).
- Bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi: Bal, arı sütü ve propolis, bağışıklık sistemini güçlendirici özelliklere sahiptir. Bu nedenle, bu ürünler, kronik yorgunluk sendromu, otoimmün hastalıklar ve kanser gibi hastalıkların tedavisinde kullanılabilir(62).

Apiterapi, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Arı zehri alerjisi: Arı zehri alerjisi olan kişilerde, arı zehri ile tedavi, anafilaksi gibi ciddi yan etkilere neden olabilir(54,60,63).
- Balın şeker içeriği: Bal, yüksek şeker içeriğine sahiptir. Bu nedenle, diyabetli kişilerde, bal ile tedavi dikkatli bir şekilde yapılmalıdır.

Apiterapi, arı ürünlerinin vücuda farklı şekillerde verilmesiyle yapılır. Arı ürünlerinin vücuda verilmesinin amacı, arı ürünlerinin antiinflamatuvar, analjezik, antibakteriyel, antiviral, bağışıklık sistemini güçlendirici ve diğer özelliklerinden yararlanmaktır.

Apiterapi, aşağıdaki durumlarda etkili olabilir: (58,63)

- Kronik ağrılar
- Enfeksiyonlar
- Yara iyileşmesi
- Bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi

Apiterapinin bazı yan etkileri şunlardır:

- Arı zehri alerjisi: Arı zehri alerjisi olan kişilerde, arı zehri ile tedavi, anafilaksi gibi ciddi yan etkilere neden olabilir(59,64).
- Balın şeker içeriği: Bal, yüksek şeker içeriğine sahiptir. Bu nedenle, diyabetli kişilerde, bal ile tedavi dikkatli bir şekilde yapılmalıdır.

Hipnoterapi: Hipnoterapi geçmişten günümüze farklı tanımlamalarla anılmış ve farklı şekillerde açıklanmış bir terapi biçimidir. Hipnozun ne olmadığına dair açıklamak önemli bir noktadır. Hipnoz, uyku haline benzemese de kişinin farkındalığını ve bilincini kaybetmediği, tamamen kontrolü kaybetmediği bir durumdur(65). Kişi, genellikle daha derin bir içsel odaklanma haline geçer ve dış uyaranlara daha az tepki gösterir. Ancak, bu durumda kişi uyur gibi görünmez, bilinci kapalı olmaz ve hatırlamazlık durumu da hipnozun bir parçası değildir. Hipnoz, terapistin rehberliğiyle zihinsel ve duygusal süreçleri keşfetmek, yönlendirmek veya dönüştürmek amacıyla kullanılabilir(66). Hipnoterapi, kişinin bilinçaltı zihnine odaklanarak yapılan bir tedavi yöntemidir. Hipnoz, kişinin dikkatini tek bir noktaya odaklamasına ve dış uyaranlardan izole olmasına yardımcı olan bir durumdur. Hipnoz sırasında, kişi daha derin bir gevşeme ve odaklanma durumuna girer. Bu durum, kişinin bilinçaltı zihnine erişmesini ve olumlu değişiklikler yapmayı kolaylaştırır (67).

Hipnoterapi, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir (65-67). Hipnoterapi, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- Hipnoz durumundan çıkmak için zorlanma
- Gerçeklik algısının bozulması
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

Akupunktur: Akupunkturun kökeni ve uygulama prensipleri gerçekten çok eskiye dayanıyor. Yin ve Yang felsefesi ve Qi enerjisi üzerine odaklanmasıyla dengenin sağlanması ve hastalıkların tedavisi hedefleniyor(68). Akupunkturda kullanılan iğneler, belirli meridyenlerde enerji akışını etkilemek için yerleştirilir(69,70). Tedavi süreci, kişinin durumuna ve şikayetlerin ciddiyetine göre değişebilir. Kimi insanlar üç veya dört haftalık bir süre içinde iyileşme görebilirken, kronik durumlarda daha uzun bir süre gerekebilir(71). Yine de herkesin vücudu ve tepkisi farklı olduğundan, tedavinin etkili olup olmadığına dair bir süreç denemelerle belirlenir(72). Eğer belirli bir süre içinde herhangi bir iyileşme görülüyorsa, fayda sağlama olasılığı düşükse ya da belirtiler kötüleşiyorsa, alternatif tedavi yöntemleri düşünülebilir. Tedavi süreci bireysel olup, birçok faktöre bağlıdır(72). Akupunktur, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir (69-73):

- Ağrı: Akupunktur, kronik ağrıların tedavisinde etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle baş ağrısı, migren, sırt ağrısı, boyun ağrısı, eklem ağrısı ve kas ağrısı gibi ağrıların tedavisinde kullanılır.
- Stres: Akupunktur, stresi azaltmaya ve uyku kalitesini iyileştirmeye yardımcı olduğu düşünülmektedir.
- Uykusuzluk: Akupunktur, uykusuzluğun tedavisinde etkili olduğu düşünülmektedir.
- Diğer sağlık sorunları: Akupunktur, mide bulantısı ve kusma, bulantı ve kusma, mide bulantısı ve kusma gibi diğer sağlık sorunlarının tedavisinde de etkili olduğu düşünülmektedir.

Akupunktur, genellikle güvenli ve etkili bir tedavi yöntemi olarak kabul edilir. Ancak, bazı yan etkileri de olabilir. Bu yan etkiler, şunlardır:

- İğnelerin batırılması sırasında hafif ağrı ve rahatsızlık
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

2.4. Biorezonans Uygulamaları

Biorezonans ve benzeri regülasyon tıbbi metotları, geleneksel tıptan farklı bir temel üzerine kurulur. "Rezonans" kavramı fiziksel bir terim olup, farklı frekanstaki iki dalganın uyum içinde çalışmasını ifade eder. Bu fenomen, biorezonans cihazlarının temelinde yatar. Bu cihazlar, Franz Morell ve Erich Rasche tarafından geliştirilmiş olup vücut titreşimlerini algılayarak kaydeder, analiz eder ve belirli terapi frekanslarını vücuda geri yansıtabilir. Bu

yöntem, homeopati ve elektroakupunktur bilgilerine dayanır. Cihazın amacı, vücuttaki titreşimleri inceleyerek terapi frekanslarıyla etkileşime geçmek ve vücudun regülasyon sürecini teşvik etmektir. Bu yöntemler, geleneksel tıbbın dışında bir alanı temsil eder ve klasik tıp uygulamalarından farklı bir yaklaşım sergiler(74).

Biorezonans, kuantum fiziğine dayalı bir yaklaşım olup, maddenin ve çevresindeki elektromanyetik alanın birleşimiyle şekillenen özgün titreşim kalıplarından bahseder. Bu yaklaşım, maddelerin elektromanyetik alanlarının test edilerek, bireylerde terapi amaçlı kullanılmasını sağlar. İnsan vücudu için fizyolojik frekans kalıplarının olduğu düşünülür. Örneğin, birçok kaynak insan vücudunun sağlıklı bir durumda ortalama 62 ila 72 Hz arasında bir frekansa sahip olduğunu belirtir. Frekans düştüğünde, bağışıklık sistemi tehlikeye girebilir. Örneğin, frekans 58 Hz'ye düştüğünde soğuk algınlığı ve grip gibi hastalıklar ortaya çıkabilir(75). Biorezonans terapisinde, patolojik frekanslar, biyokimyasal veya klinik bir hastalık belirtisi olmadan terapistin dikkatini çeker ve tedaviyi yönlendirir. Bu terapi yöntemi, vücuttaki bozulmuş iç savunma dinamiklerini enerji dengeleme yöntemleriyle restore ederek vücudun hastalıklarla mücadele etmesine yardımcı olur(76).

Terapi, exojen biorezonans ve endojen biorezonans olmak üzere iki ana kısımda incelenir. Exojen biorezonans, vücuda zararlı etmenlerden alınan frekanslarla çalışırken, endojen biorezonans, vücudun ve organların frekans bilgilerini kullanır. Exojen biorezonans, zararlı etmenlerin frekanslarını vücuda sönmümlendirerek sağlıklı frekansları terapi frekansına dönüştürmeyi hedeflerken, endojen biorezonans vücudun kendi titreşimlerini kullanarak dengelenme sürecini destekler. Bu yaklaşımlar, vücudun iç dengesini ve sağlığını düzelteren bir yöntem olarak değerlendirilir(76).

2.5.Biorezonans Çalışma Mantığı

Biorezonans, homeopati ve akupunktur gibi geleneksel ve tamamlayıcı tıp yöntemlerinin prensiplerini birleştiren bir tedavi yöntemidir. Bu yaklaşım, vücudun elektriksel ve elektromanyetik alanlarını kullanarak sağlığı dengelemeyi hedefler(71,77).

Homeopati, benzeri benzerle tedavi prensibine dayanır. Yani, hastalığa sebep olabilecek semptomları sağlıklı bir insanda tetikleyebilecek maddeler, küçük dozlarda hastaya verilerek tedavi edici etki sağlanmaya çalışılır(77). Akupunktur ise geleneksel Çin tıbbına dayanan bir yöntemdir. Bu yöntemde, vücuttaki enerji akışının sağlığını düzenleyen

ve belirli noktalarda bulunan meridyenler üzerinde iğneler kullanılarak enerji akışı ve dengesi sağlanır (71,72). Biorezonans tedavisi, bu iki prensibin birleşimidir. Vücuttaki elektromanyetik alanlar ve titreşimler kullanılarak, hastanın sağlık durumunu iyileştirmeye yönelik çalışır. Biorezonans cihazları, vücudun elektriksel frekanslarını ölçer ve bu frekansları analiz eder. Bu analiz sonucunda, vücuttaki dengesizlikler veya sağlık sorunları tespit edilir ve terapi için özel frekanslar üretilir. Bu frekanslar vücuda geri verilerek vücuttaki enerji akışı ve denge desteklenmeye çalışılır.

Bu tedavi, homeopati ve akupunkturun prensiplerini modern teknolojiyle birleştirerek, vücudun kendi kendini iyileştirme mekanizmalarını desteklemeyi amaçlar(76,77).

Biorezonans, vücudun her hücresinin ve organının kendi kendine özgü bir elektromanyetik frekansına sahip olduğuna inanır. Bu frekanslar, vücudun sağlıklı işleyişi için önemlidir. Ancak, bir hastalık veya yaralanma durumunda, bu frekanslar bozulabilir. Biorezonans, bu bozuk frekansları düzelterek vücudun kendi kendini iyileştirme yeteneğini uyarmayı amaçlar. Biorezonans, genellikle bir biorezonans cihazı kullanılarak uygulanır. Bu cihaz, vücudun elektromanyetik frekanslarını ölçmek ve değiştirmek için kullanılır. Biorezonans tedavisi, genellikle birkaç seans halinde yapılır(77).

Biorezonansın çalışma mantığı, bilimsel olarak tam olarak anlaşılmamıştır. Ancak, bazı araştırmacılar, biorezonansın vücudun bağışıklık sistemini uyararak veya vücudun kendi kendini iyileştirme mekanizmalarını aktive ederek çalışabileceğini öne sürmektedir.

Biorezonansın etkinliği konusunda bilimsel kanıtlar sınırlıdır. Bazı çalışmalar biorezonansın etkili olduğunu göstermiştir. Ancak, diğer çalışmalar biorezonansın plasebodan daha etkili olmadığını göstermiştir.

Biorezonans, geleneksel tıp tarafından genellikle desteklenmemektedir. Ancak, biorezonans tedavisini tercih eden birçok insan vardır(75,77).

Biorezonansın çalışma mantığı, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Vücudun her hücresinin ve organının kendi kendine özgü bir elektromanyetik frekansına sahip olduğuna inanır.
- Bu frekanslar, vücudun sağlıklı işleyişi için önemlidir.
- Bir hastalık veya yaralanma durumunda, bu frekanslar bozulabilir.
- Biorezonans, bu bozuk frekansları düzelterek vücudun kendi kendini iyileştirme yeteneğini uyarmayı amaçlar.

Biorezonans, aşağıdaki durumlarda kullanılabilir:

- Alerji: Biorezonans, alerji semptomlarını azaltmaya yardımcı olabilir.
- Enfeksiyon: Biorezonans, enfeksiyonların tedavisinde yardımcı olabilir.
- Ağrı: Biorezonans, ağrıyı azaltmaya yardımcı olabilir.
- Diğer sağlık sorunları: Biorezonans, migren, depresyon, anksiyete ve uyku bozuklukları gibi diğer sağlık sorunlarının tedavisinde de kullanılabilir.

Biorezonansın bazı yan etkileri şunlardır:

- Kısa süreli baş ağrısı ve yorgunluk
- Nadiren, daha ciddi yan etkiler

2.6.Biorezonansın Tanı ve Tedavideki Rolü

Hastalıkların tedavi edilebilmesi, doğru teşhisin ardından uygun tedavi yönteminin uygulanmasıyla mümkündür. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp yöntemleri olsa dahi detaylı bir klasik tıp teşhisi önemli ve vazgeçilmezdir(78). Teşhis aşamasında klasik tıpta birçok biyokimyasal test kullanılabilir. Ancak hastanın anlık değerlendirilmesinde testlerin zaman alması ve detaylı bir değerlendirmenin yapılamaması bir dezavantaj olabilir. Biorezonans cihazları genellikle terapi amaçlı kullanılan cihazlar olarak bilinse de teşhis sürecine de katkıda bulunabilir(79). Bu yöntem, biyofizik temellidir ve tüm vücudun dalgalar ve fotonlarla atom altı seviyede bir arada tutulduğu bilgisine dayanmaktadır(80,81,82).

Biyofiziksel test yöntemleri, klasik tıp teşhisinin sınırlarını aşarak altta yatan nedenlere dair ipuçları elde etmemizi sağlar. Burada da doğru teşhis, hekimin eğitim ve deneyimiyle yakından ilişkilidir. Klasik tıpta olduğu gibi teşhis aşamasında birçok biyokimyasal test kullanılabilir(83,84,85).

Hastanın anlık değerlendirilmesinde testlerin zaman alması ve detaylı bir inceleme yapamama durumu dezavantaj olabilir. Biorezonans cihazları terapi amaçlı kullanılsa da teşhis sürecine de katkıda bulunabilir. Bu yöntem, tüm vücudun dalgalar ve fotonlarla atom altı seviyede bir arada tutulduğu biyofiziksel bir temele dayanmaktadır(80,85).

2.7.Biorezonansın Bilimsel Temelleri

Biorezonans terapisi, bir cihaz aracılığıyla gerçekleştirilir ve biyolojik sistemlerin tedavi edici sinyaller elde ettiği ortamlarla çalışır. Bu çevresel sinyaller arasında renkli ışık,

değerli taşlar, mineraller, metaller ve Schumann dalgalarının ultra ince salınımları bulunabilir(77,79).

İnsan vücudu, yaşamını sürdürebilmek için çevresel olarak gelen heyecan verici veya düzenleyici sinyallere gereksinim duyan bir açık sistemdir. Dışarıdan gelen titreşimler vücutla etkileşime geçtiğinde, vücudun kendi titreşim doğasında değişiklikler meydana gelebilir (78,84). Tüm hastalıkların oluşumunda patolojik elektromanyetik titreşimler etkili olabilir. Bu titreşimler, her bireyin vücudundaki sağlıklı titreşimlerle birlikte etkileşim içindedir. Bu spektrum, çok uzun dalga boylarından çok kısa dalga boylarına kadar geniş bir aralığı kapsar (79,85). Vücuttaki patolojik yani düzensiz ve bozuk salınımlar, doğal devrelerin fizyolojik durumlarını bozar. Eğer dinamik denge artık karşı düzenleme ile korunamazsa, beden hastalanır. Buna ek olarak, hastanın hiçbir şey bilmediği ve bu nedenle de konvansiyonel bir tanıda da göz ardı edilebilecek çeşitli çevresel stresler vardır(85). Bir hastanın elektromanyetik salınımları veya biyolojik işaretleri, henüz çözülmemiş bir biçimde olsa da terapide gerekli olan tüm bilgileri tam anlamıyla içerir. Hastanın kendi titreşimleri doğada elektromanyetik olduğundan, özel elektrotlar kullanılarak hastanın vücudundan alınabilir(86). Vücudun çeşitli bölgelerinde farklı titreşimler ve enerji değerleri bulunur. Bu durum, her maddenin kendine özgü elektromanyetik dalga gibi davranan belirli bir dalga boyuna sahip olduğu gerçeğine dayanır. Biorezonans terapisi, bu bilgiyi temel alarak vücudun farklı hücreleri ve yapıları arasındaki iletişimi belirli dalga boylarındaki frekanslar üzerinden açıklamaya çalışır(87).

Biorezonans uygulamaları, insanla adeta "titreşim dili" üzerinden iletişim kurmayı hedefler. Vücuda dışarıdan alınan maddeler de farklı boyutlarda insanla iletişim kurar ve etkileşime geçer. Örneğin, karşılaşılan bir toksinin titreşimi, zararlı bir frekans özelliği taşıdığı için hücreler arasındaki iletişimi bozabilir. Bu bozulma biorezonans cihazıyla tespit edilebilir ve düzeltilmeye çalışılabilir. Aynı şekilde, vücudun rezonansı ile uyumlu olan bir maddenin frekansı tedavi amaçlı olarak kullanılabilir. Bu mantıkla, 'alerji testleri' yapılabilir ve alerjenler tespit edilip tedavi edilebilir(87).

Biorezonans, canlı sistemlerin elektromanyetik alanlarla etkileşimi üzerine kurulu bir tedavi yöntemidir. Bu yöntemde göre, her canlının kendine özgü bir elektromanyetik frekansı vardır. Hastalıklarda, bu frekanslarda bir bozulma meydana gelir. Biorezonans tedavisinde,

bu bozulmanın giderilmesi için hastanın vücuduna, hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeleyerek hastalığın iyileşmesini sağlar(87).

Biorezonansın bilimsel temelleri, elektromanyetik alanın canlı sistemler üzerindeki etkilerine dayanır. Bu alandaki çalışmalar, 19. yüzyıldan beri devam etmektedir. 20. yüzyılın ikinci yarısında, Alman bilim insanı Franz Morell tarafından biorezonans tedavisinin temelleri atılmıştır. Morell, geliştirdiği biorezonans cihazı ile çeşitli hastalıkların tedavisinde başarılı sonuçlar elde etmiştir.

Biorezonans tedavisi, günümüzde çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Bu hastalıklar arasında alerji, astım, migren, kronik yorgunluk sendromu, fibromiyalji, otoimmün hastalıklar, kanser ve bağırsak hastalıkları yer almaktadır(81-87).

Biorezonansın etkinliği konusunda bilimsel çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalarda, biorezonans tedavisinin bazı hastalıkların tedavisinde etkili olduğu gösterilmiştir. Ancak, biorezonansın etkinliğinin tam olarak kanıtlanması için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır(87).

Biorezonansın bilimsel temelleri şu şekilde özetlenebilir:

- Canlı sistemler, elektromanyetik alanlara karşı duyarlıdır.
- Hastalıklarda, canlı sistemlerin elektromanyetik frekanslarında bir bozulma meydana gelir.
- Biorezonans tedavisinde, hastanın vücuduna, hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar uygulanır.
- Bu frekanslar, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeleyerek hastalığın iyileşmesini sağlar.

Biorezonans tedavisi, alternatif tıp alanında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemin, geleneksel tıbbi yöntemlerle birlikte kullanılması önerilmektedir.

2.8.Biorezonans Tedavisinin Uygun Olmadığı Koşullar

Biorezonans tedavisinin uygun olmadığı kişiler şu şekilde sıralanabilir:

- Hamile veya emziren kadınlar
- Kalp pili veya diğer implantları olan kişiler
- Elektromanyetik alanlara karşı hassasiyeti olan kişiler
- Kanser hastası veya kemoterapi veya radyasyon tedavisi gören kişiler

- Akut veya ciddi hastalığı olan kişiler
Biorezonans tedavisi, alternatif tıp alanında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemin, geleneksel tıbbi yöntemlerle birlikte kullanılması önerilmektedir. Biorezonans tedavisine başlamadan önce, mutlaka bir hekime danışılması önemlidir(83,87).
Biorezonans tedavisinin uygun olmadığı kişilerin nedenleri şu şekilde açıklanabilir: (85)
- Hamile veya emziren kadınlar: Biorezonans tedavisinin, hamile veya emziren kadınlar üzerindeki etkileri tam olarak bilinmemektedir. Bu nedenle, bu gruptaki kişilerde biorezonans tedavisinin kullanılması önerilmez.
- Kalp pili veya diğer implantları olan kişiler: Biorezonans tedavisinin, kalp pili veya diğer implantları olan kişilerde aritmiye veya diğer istenmeyen etkilere neden olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, bu gruptaki kişilerde biorezonans tedavisinin kullanılması önerilmez.
- Elektromanyetik alanlara karşı hassasiyeti olan kişiler: Biorezonans tedavisi, elektromanyetik alanlar kullanarak uygulanır. Bu nedenle, elektromanyetik alanlara karşı hassasiyeti olan kişilerde biorezonans tedavisinin istenmeyen etkilere neden olabileceği düşünülmektedir.
- Kanser hastası veya kemoterapi veya radyasyon tedavisi gören kişiler: Biorezonans tedavisinin, kanser tedavisinin etkinliğini azaltabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, kanser hastası veya kemoterapi veya radyasyon tedavisi gören kişilerde biorezonans tedavisinin kullanılması önerilmez.
- Akut veya ciddi hastalığı olan kişiler: Biorezonans tedavisinin, akut veya ciddi hastalığı olan kişilerde istenmeyen etkilere neden olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, bu gruptaki kişilerde biorezonans tedavisinin kullanılması önerilmez.

2.9. Biorezonans Teknolojisi Biorezonans Cihazlarının Tedavideki Rolü

Biorezonans teknolojisi, vücuttaki enerji frekanslarını kullanarak sağlık sorunlarını teşhis etmeyi ve tedavi etmeyi amaçlayan bir alternatif tıp yöntemidir. Ancak, bilimsel topluluk içinde bu teknolojinin etkinliği konusunda genel bir uzlaşma bulunmamaktadır. Biorezonans cihazları, vücudun elektromanyetik frekanslarını ölçerek ve bu frekansları düzenleyerek çalıştığına inanılan cihazlardır(75,88,89). Bazı kişiler ve uygulayıcılar, biorezonans teknolojisini çeşitli sağlık sorunlarının teşhisi ve tedavisi için kullanmaktadır. Bilimsel standartlara uygun, geniş çaplı klinik deneylerin eksikliği, biorezonansın tıbbi bir tedavi olarak kabul edilmesini zorlaştırmaktadır(90). Biyolojik sistemlerdeki enerji frekanslarına odaklanan bu tür tedavi yöntemleri, geleneksel tıp pratiği ve bilimsel yöntemlerle uyumlu olmadıkları için eleştirilere maruz kalmaktadır (91).

Biorezonans, canlı sistemlerin elektromanyetik alanlarla etkileşimi üzerine kurulu bir tedavi yöntemidir. Bu yöntemde göre, her canlının kendine özgü bir elektromanyetik frekansı vardır. Hastalıklarda, bu frekanslarda bir bozulma meydana gelir. Biorezonans tedavisinde, bu bozulmanın giderilmesi için hastanın vücuduna, hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeleyerek hastalığın iyileşmesini sağlar(92).

Biorezonans tedavisi, günümüzde çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Bu hastalıklar arasında alerji, astım, migren, kronik yorgunluk sendromu, fibromiyalji, otoimmün hastalıklar, kanser ve bağırsak hastalıkları yer almaktadır(93). Biorezonans tedavisinde kullanılan cihazlar, hastanın vücudundan elektromanyetik sinyaller almak ve hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar üretmek için tasarlanmıştır. Bu cihazlar, genellikle elektrotlar ve kablolar aracılığıyla hastanın vücuduna bağlanır(93). Biorezonans tedavisinin etkinliği konusunda bilimsel çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalarda, biorezonans tedavisinin bazı hastalıkların tedavisinde etkili olduğu gösterilmiştir. Ancak, biorezonansın etkinliğinin tam olarak kanıtlanması için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır(94).

Biorezonans tedavisinin tedavideki rolü özetlenebilir:

- Teşhis: Biorezonans cihazları, hastanın vücudundaki bozulmaları tespit etmek için kullanılabilir. Bu bilgiler, hastanın tedavisinin planlanmasında yardımcı olabilir(95).
- Tedavi: Biorezonans tedavisi, çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanılmaktadır. Bu

tedavinin, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeleyerek hastalığın iyileşmesine yardımcı olduğu düşünülmektedir(95).

- Pekiştirme: Biorezonans tedavisi, geleneksel tıbbi tedavilerin etkinliğini artırmaya yardımcı olabilir(95).

2.10.Biorezonans Uygulamasında Kullanılan Programlar

Program İçeriği	Program Numarası	Frekans Bilgisi	Tur Sayısı
Temel Regülasyon	3500	0.1342187 Hz 1.07375 Hz	75
	4500	17.18 Hz 137.44Hz	75
Duygusal Blokaj	11330	130.684,92 kHz 140.738,56 kHz	2
Beyin Detoks	4400	8,59 Hz 68,72 Hz	75
	4417	20,616 Hz 24,052 Hz	75
	4423	30,924 Hz 37,003 Hz	75
	4403	15,95275 Hz 19,3275 Hz	75
	4421	19,3275 Hz 22,905 Hz	75
	4437	24,052 Hz 28,63325 Hz	75
Dalak-Pankreas Metabolizması	4421	19,3275 Hz 22,905 Hz	75
	6121	39.58272 kHz 46.90944 kHz	75
Detoks	3600	0,2684375 2,1475 Hz	75
	4200	2,1475 Hz 17,18 Hz	75
	4500	17,18 Hz 137,44 Hz	75
	4700	68,72 Hz 549,76 Hz	75
Candida Albicans Terapisi	4400	8,92 Hz 68,72 Hz	75
	4300	4,295 Hz 34,36 Hz	75
	6300	70.36928 kHz 562.95424 kHz	75
Bağırsak Florası	4305	8,59 Hz 10,308 Hz	75
	5305	1.09952 kHz 1.319424 kHz	75
	4719	171,8 Hz 206,16 Hz	75
İştah Kesme	30075	124 Hz, 126 Hz, 333 Hz, 523 Hz, 666 Hz, 768 Hz, 786 Hz, 950,6 Hz, 958,8 Hz, 959 Hz, 959,6 Hz, 960,4 Hz, 962 Hz, 967,6 Hz, 969,3 Hz	-
Obezite	30958	124 Hz, 126 Hz, 333 Hz, 523 Hz, 768 Hz, 786 Hz, 666 Hz, 950,6 Hz, 958,8 Hz, 959 Hz, 959,6 Hz, 960,4 Hz, 962 Hz, 967,6 Hz, 969,3 Hz	-
Hormon Düzeneleme	30666	50,5 Hz 537 Hz	-

Tablo 1. Biorezonans Uygulamasında Kullanılan Programlar(96)

Hastalar cihazda terapi alırken herhangi bir şey hissetmediler. Ama nadir olsa da belirli hissiyatlar oluşabilir. Bunlar vücudun belirli yerlerindeki karıncalanmalar ve titreşimlerdir. Bunun sebebi ise rezonans oluşmasıdır(96).

2.11.Sigara Bağımlılığında Biorezonans Uygulaması

Biorezonans ile sigara bırakma son zamanlarda çok sık kullanılan yöntemlerden biridir. Sigara bağımlılığını tek başına yok edebilecek bir yöntem ve cihaz yoktur. Sigara bağımlılığını iki aşamada değerlendirmek istersek birincisi fiziksel bağımlılıktır diğeri ise psikolojik bağımlılıktır. Biorezonans cihazlarının fiziksel olarak bağımlılığımızı azaltıcı etkin özellikleri var olduğu düşünülmektedir ve yapılan çalışmalarla çok önemli sayılarda bu sayede sigarayı bırakan kişilerin var olduğu tespit edilmiştir(97). Biorezonans cihazlarının çok fazla çeşidi vardır ve hangi cihazın ne kadar etkili olduğu ya da biorezonans cihazının doğrudan sigara bırakma ile alakası olup olmadığı araştırma ve tartışma konusudur. Biorezonans, canlı sistemlerin elektromanyetik alanlarla etkileşimi üzerine kurulu bir tedavi yöntemidir. Bu yöntemde göre, her canlının kendine özgü bir elektromanyetik frekansı vardır. Hastalıklarda, bu frekanslarda bir bozulma meydana gelir. Biorezonans tedavisinde, bu bozulmanın giderilmesi için hastanın vücuduna, hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeler, hastalığın iyileşmesini sağlar(97).

Sigara bağımlılığında, vücudun nikotinle ilişkili olarak geliştirdiği elektromanyetik frekanslarda bir bozulma meydana gelir. Biorezonans tedavisinde, bu bozulmanın giderilmesi için hastanın vücuduna, nikotinle ilişkili frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, vücudun nikotine olan bağımlılığını azaltmaya yardımcı olur(98).

Biorezonans tedavisinin sigara bırakmada etkili olduğu gösterilmiştir. Yapılan çalışmalarda, biorezonans tedavisi gören kişilerin, plasebo veya geleneksel tedavi gören kişilere göre daha yüksek oranda sigara bıraktığı bulunmuştur(98). Biorezonans tedavisinin sigara bırakmada nasıl etkili olduğu tam olarak bilinmemektedir. Ancak, aşağıdaki mekanizmalar olası nedenler olarak düşünülmektedir (97,98).

- Nikotinin vücuttaki etkilerini azaltmak: Biorezonans tedavisi, nikotinin vücuttaki etkilerini azaltmaya yardımcı olarak, sigara içme isteğini azaltabilir(97).

- Psikolojik bağımlılığı azaltmak: Biorezonans tedavisi, sigara içmeyle ilişkili psikolojik bağımlılığı azaltmaya yardımcı olabilir.
- Vücudu nikotine karşı daha dirençli hale getirmek: Biorezonans tedavisi, vücudun nikotine karşı daha dirençli hale gelmesine yardımcı olabilir(97).

2.12.Biorezonans Yöntemi İle Kilo Verme

Son yıllarda ülkemizde, biorezonans yöntemi alerjik hastalıklar, bağımlılıklar, fibromiyalji, artrozlar, ağrı ve obezite gibi birçok hastalığın tedavisinde daha sık tercih edilmektedir.

Ancak ulusal ve uluslararası literatürde biorezonans ile obezite arasında yapılmış bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışma, bu konuda yapılmış ilk çalışmalardan biridir(96,99). Obezite tedavisinde en yaygın yöntemlerden biri diyetle kilo verme yöntemidir. Bazı çalışmalar, diyetle alınan toplam kalorinin azaltılmasının yaklaşık 2 ay gibi kısa bir sürede %10'a kadar kilo kaybına yol açtığını göstermiştir. Örneğin, Gripeteg ve ekibi yaptıkları bir çalışmada bu yöntemin etkisini gözlemlemişlerdir(96,99).

Benzer şekilde, Esposito ve ekibi Akdeniz tipi beslenmenin obezite ve kardiyovasküler hastalıklar açısından etkili olduğunu belirtmiştir. Kopelman ve diğer araştırmacılar, düzenli egzersiz ve diyetin obezitenin önlenmesi ve tedavisinde önemli olduğunu vurgulamışlardır(96,99). Ancak, Furlow ve Anderson'un 2009'daki bir araştırması, diyet programlarının istatistiksel olarak anlamlı bir fayda sağlamadığını öne sürmüştür. Ayrıca, çalışmalarında çocukluk döneminde yapılan diyetlerin kardiyovasküler sorunlara yol açabileceği ve insülin direncine neden olabileceği bildirilmektedir(100). Bilinen gerçekler arasında, insanların diyet sırasında duygusal olarak hassas oldukları, bu durumun yeme isteklerini arttırdığı ve daha fazla yemek yedikleri bulunmaktadır. Ancak, bu çalışmada biorezonans uygulanan bireylerin, kendilerini daha rahat hissettiklerini, açlık ihtiyaçlarının azaldığını ve yeme dürtülerinin azaldığını belirttikleri gözlemlenmiştir(101).

Bazı araştırmacılar, obezitenin tedavisinde ve nedenlerinde fiziksel aktivitenin önemine vurgu yapmaktadır. Ancak, diyetin hala önemli bir faktör olduğu belirtilmektedir. Örneğin, Williamson'ın araştırması fiziksel olarak aktif olan bireylerin daha az kilo aldığını ve zor kilo verdiklerini göstermiştir(102). Katch ve ekibinin yaptığı bir çalışmada, düzenli olarak haftada bir gün, ortalama 2.5 saat spor yapan ve diyetini sabit tutan bir kişinin

toplamda 1 yıl içinde 4.5 kilo kaybettiği gözlemlenmiştir. Benzer şekilde, aerobik egzersizle yapılan 21 haftalık bir programın yaklaşık 3 kg kilo kaybettirdiği, ancak 15 haftalık diyet ve egzersizin birlikte planlandığı programın yaklaşık 12 kg kilo kaybettirdiği bulunmuştur(96,103).

2.13.Biorezonans Yöntemi ile Nöropatinin Tamamlayıcı Tedavisi

Nöropati, sinirlerin hasar görmesi veya bozulması sonucu oluşan bir durumdur. Bu durum, ağrı, karıncalanma, uyuşma, yanma ve güçsüzlük gibi çeşitli semptomlara neden olabilir. Nöropatinin birçok nedeni vardır, bunlar arasında diyabet, alkolizm, tiroid hastalıkları, romatoid artrit, kanser tedavisi ve bazı enfeksiyonlar yer alır(104).

Biorezonans, canlı sistemlerin elektromanyetik alanlarla etkileşimi üzerine kurulu bir tedavi yöntemidir. Bu yöntemde göre, her canlının kendine özgü bir elektromanyetik frekansı vardır. Hastalıklarda, bu frekanslarda bir bozulma meydana gelir. Biorezonans tedavisinde, bu bozulmanın giderilmesi için hastanın vücuduna, hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeleyerek hastalığın iyileşmesine yardımcı olur(105). Biorezonans tedavisi, nöropatik ağrının tedavisinde tamamlayıcı bir tedavi olarak kullanılabilir. Yapılan çalışmalarda, biorezonans tedavisi gören kişilerin, ağrıda azalma ve yaşam kalitesinde iyileşme yaşadığı bulunmuştur(106).

Biorezonans tedavisinin nöropatik ağrıda nasıl etkili olduğu tam olarak bilinmemektedir. Ancak, aşağıdaki mekanizmalar olası nedenler olarak düşünülmektedir (107):

- Sinir hücrelerinin işlevini iyileştirmek: Biorezonans tedavisi, sinir hücrelerinin işlevini iyileştirmeye yardımcı olarak, ağrı sinyallerinin iletimini azaltabilir.
- Vücudun doğal iyileşme sürecini desteklemek: Biorezonans tedavisi, vücudun doğal iyileşme sürecini desteklemeye yardımcı olarak, sinir hücrelerinin onarımını teşvik edebilir. Biorezonans tedavisi, nöropatik ağrının tedavisinde etkili bir tamamlayıcı tedavi yöntemidir. Ancak, bu tedavinin her kişi için uygun olmayabileceği unutulmamalıdır.

2.13.1. Biorezonans Tedavisinin Nöropatide Kullanımı

Biorezonans tedavisi, nöropatik ağrının tedavisinde tamamlayıcı bir tedavi olarak kullanılır. Bu tedavi, genellikle diğer geleneksel tedavilerle birlikte kullanılır(108).

Biorezonans tedavisinde, hastanın vücudundan elektromanyetik sinyaller alınır ve hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar üretilir. Bu frekanslar, genellikle elektrotlar ve kablolar

aracılığıyla hastanın vücuduna uygulanır(104-108).

Biorezonans tedavisinin nöropatik ağrıda kullanım şekli şu şekildedir:

- Teşhis: Biorezonans tedavisi, nöropatik ağrının nedenini teşhis etmek için kullanılabilir. Bu bilgi, hastanın tedavisinin planlanmasında yardımcı olabilir.
- Tedavi: Biorezonans tedavisi, nöropatik ağrının tedavisinde kullanılır. Bu tedavi, ağrı sinyallerinin iletimini azaltarak veya vücudun doğal iyileşme sürecini destekleyerek ağrıyı azaltmaya yardımcı olur.
- Pekiştirme: Biorezonans tedavisi, geleneksel tedavilerin etkinliğini artırmaya yardımcı olabilir.

2.14.Biorezonans Yöntemi ile Alerji Tedavisi

Alerjik hastalıkların tedavisinde alerjik etkenlerin belirlenmesi kritiktir. Biorezonans, bu aşamada 6400'den fazla alerjik etkiye neden olan maddeyi hızlı, güvenli ve ekonomik bir şekilde test etme imkanı sunar. Klasik cilt testleri sınırlı sayıda alerjik etkeni belirleyebilir ve bazen belirli maddelere tepki göstermez. Bu durum, aşı uygulamalarında bazı alerjenlere karşı etkisiz olabilecek sonuçlar doğurabilir(109).

Biorezonans, canlı sistemlerin elektromanyetik alanlarla etkileşimi üzerine kurulu bir tedavi yöntemidir. Bu yöntemde göre, her canlının kendine özgü bir elektromanyetik frekansı vardır. Hastalıklarda, bu frekanslarda bir bozulma meydana gelir. Biorezonans tedavisinde, bu bozulmanın giderilmesi için hastanın vücuduna, hastalığa veya rahatsızlığa özgü frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, hastanın vücudundaki bozulmaları dengeleyerek hastalığın iyileşmesine yardımcı olur(110). Biorezonans tedavisi, alerji tedavisinde kullanılan bir yöntemdir. Bu tedavide, hastanın vücuduna, alerjiye neden olan maddelerle ilişkili frekanslar uygulanır. Bu frekanslar, hastanın vücudunun alerjiye karşı duyarlılığını azaltmaya yardımcı olur(111).

2.14.1.Biorezonans Tedavisinin Alerjilerde Kullanımı

Biorezonans tedavisi, alerji tedavisinde şu şekilde kullanılır:

- Teşhis: Biorezonans tedavisi, alerjiye neden olan maddeleri teşhis etmek için kullanılabilir. Bu bilgi, hastanın tedavisinin planlanmasında yardımcı olabilir(111).
- Tedavi: Biorezonans tedavisi, alerji tedavisinde kullanılır. Bu tedavi, hastanın vücudunun alerjiye karşı duyarlılığını azaltarak, alerjik reaksiyonların şiddetini ve sıklığını azaltmaya

yardımcı olur(110).

- Pekiştirme: Biorezonans tedavisi, geleneksel tedavilerin etkinliğini artırmaya yardımcı olabilir(110).

Biorezonans, kişinin herhangi bir maddeye karşı alerjisini test etme yeteneğiyle tedavi sürecini destekler. Alerjiye neden olan temel maddeler tespit edilmediğinde, diğer tedavi yöntemleri yetersiz kalabilir. Biorezonans tedavisi, bu durumlarda kalıcı iyileşme sağlayabilir(111). Alerjik reaksiyonlar, normalde sağlıklı kişilerde tepki oluşturmayan maddelere karşı ortaya çıkar. Biorezonans terapisi, vücuttaki alerjen maddelerin patolojik frekanslarını sıfırlayarak normal frekansları vücuda ileterek tedavi eder. Bu tedavi, yan etkileri olmayan, ilaç içermeyen ve genellikle hızlı sonuçlar veren bir yöntemdir. Ayrıca, kronik hastalıkların tedavisinde de etkilidir(111).

2.15.Türkiye’de Biorezonans Uygulamaları

Türkiye’de biorezonans uygulamaları biorezonansın kullanımından çok sonra kullanılmaya başlanmıştır. Avrupa’da 1950 li yıllarda bulunan ve kullanılan biorezonans Türkiye’de etkin ve bilindik bir yöntem olmamıştır (109).

Son yıllarda biorezonans Türkiye’de kullanılmaya başlanmış ve hızla yaygınlaşmaktadır. Henüz sağlık sektörü içerisinde yasal bir düzenleme de yoktur. Bu sebeple özel klinik ve sağlık profesyonelleri tarafından kullanılmaktadır (109).

Biorezonans terapisi, bağışıklık sistemini güçlendirmeye ve sağlıklı işlevselliği desteklemeye yardımcı olabilir. Bu nedenle, enfeksiyon hastalıkları, gıda duyarlılıkları ve kanser tedavilerinde kullanılabilir(112). Ayrıca, birçok alerjenin vücuttaki reaksiyonunu azaltarak alerji terapilerinde de kullanılıyor. Ruhsal dengeleme terapilerinde psikolojik destek sağlanmasıyla birlikte obsesif-kompulsif bozukluklar, panik atak, fobiler, depresyon, stres ve anksiyete terapilerinde de etkili olabilir(112). Geçmişteki rahatsızlıkların yanı sıra gelecekte ortaya çıkabilecek rahatsızlıkların önlenmesine yardımcı olabilir. Bağımlılık sorunlarında, sigara, madde, kumar, internet/oyun, gıda ve alkol bağımlılıklarının tedavisinde de kullanılabilir(109,112). Obezite, anoreksiya gibi sağlıklı yaşamı engelleyen durumlarla mücadelede ve romatizmal ağrı, migren, kronik ağrı, kas ve eklem ağrıları ile fibromiyalji gibi durumlarda da olumlu sonuçlar sağlayabilir(112).

Troid bezi problemleri, hipertansiyon, astım, diyabet gibi kronik hastalıkların tedavisinde de yardımcı bir yöntem olarak tercih edilebilir(112).

Sigara bırakma terapisi, nikotin bağımlılığından kurtulmayı amaçlar. Biorezonans teknolojisi, nikotin ve toksinlerin vücuda geri verilmesi yoluyla sinir, stres ve yoksunluk yaşamadan sigarayı bırakma sürecinde destek olabilir(112).

2.16.Dünya’da Biorezonans Uygulamaları

Geleneksel tıp, çeşitli kültürlere dayanan bilgi ve uygulamalarla fiziksel ve zihinsel hastalıkları tedavi etmek için kullanılır. Tamamlayıcı tıp ise geleneksel tıp yöntemlerinin yanında, hastalıkları önlemek veya iyileştirmek için çeşitli uygulamaları içerir(113).

GETAT'ın tanımı hâlâ net değil. Kimi insanlar, geleneksel tıbbın yanında kullanılanları "tamamlayıcı," geleneksel tıbbın yerini alanları ise "alternatif tıp" olarak adlandırıyor. Son zamanlarda, güvenilir GETAT uygulamalarının geleneksel tıpla bütünleştirilerek kullanılmasını "entegre tıp" olarak adlandırmaya başladılar(113).

Avrupa Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Federasyonu'na göre, sağlığı korumak ve hastalıkları tedavi etmek için çeşitli uygulamaları içeren tamamlayıcı ve alternatif tıp, geleneksel tıp yöntemleriyle birlikte kullanılabilir(114). Genellikle, modern tıbbın yanında kullanılanlar "tamamlayıcı tıp" olarak adlandırılırken, modern tıbbın yerine başka yöntemlerin kullanılması ise "alternatif tıp" olarak kabul edilir. Ancak, son tartışmalar DSÖ'nün tanımını göz önünde bulundurarak tıbbın alternatif olamayacağını, sadece tedavinin alternatif olabileceğini savunuyor. Bu sebeple, "geleneksel ve tamamlayıcı tıp" tanımı daha fazla kabul görmeye başladı (115). Avrupa ülkeleri arasında Almanya, İtalya ve İsviçre öne çıkıyor. Bu alanda çeşitli kongreler ve konferanslar düzenlenmekte, bu terapiye ilgi gösteren hekimlerin sayısı artıyor(116).

Klasik Biorezonans: Tıp doktoru Franz Morell ve elektrik mühendisi Erich Rasche, elektroakupunktur testleri ve homeopatik tedavileri temel alarak bir yöntem geliştirdi Almanya'da. Bu yöntemde, vücuttan (endojen biorezonans) veya biyolojik olarak aktif maddelerden (eksojen biorezonans) elektrotlar yardımıyla alınan elektromanyetik titreşimler kullanılıyor. Klasik biorezonans tedavisinde dışarıdan manyetik ya da elektriksel uyarı verilmez, bunun yerine vücuttan veya maddelerden alınan elektriksel titreşimler kullanılır(117).

Eksojen Biorezonans Uygulamasında: Kullanılacak maddeler cihaza tanıtılır. Bu maddeler; alerjen maddeler, bağımlılığın oluşmasında neden olan maddeler ve toksik maddelerdir. Cihaz uygulama sırasında bu maddelerden elektromanyetik sinyalleri alır.

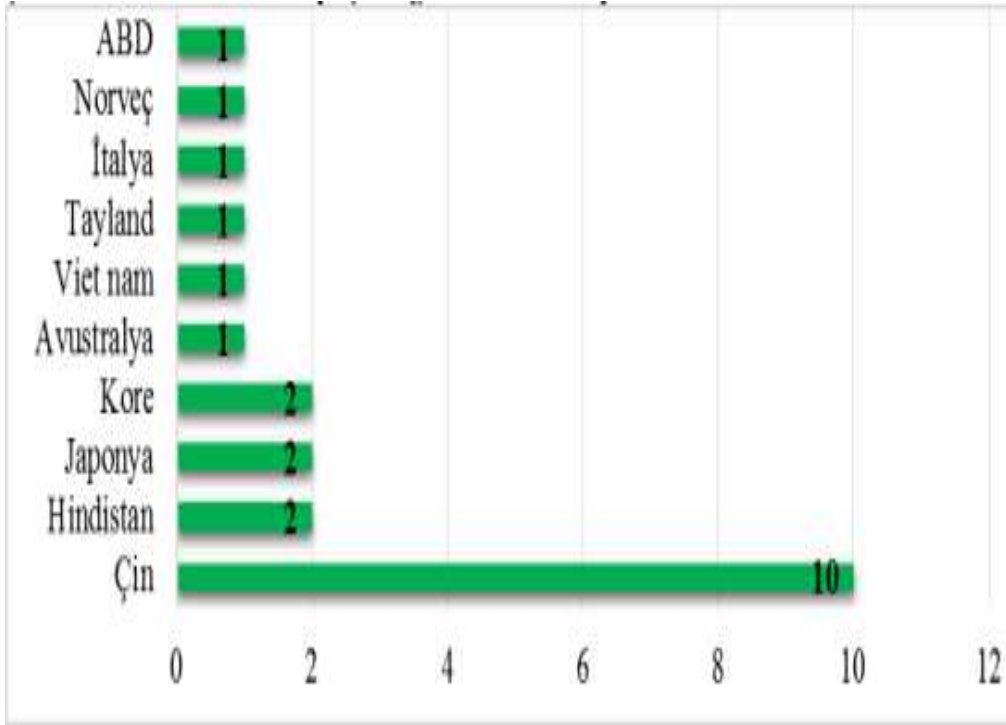
Elektromanyetik sinyaller alındıktan sonra; uygulama sırasında vücuda faydalı olduğu test edilmiş maddeler (homeopatik ilaçlar) kullanılacaksa bu sinyalleri sabit fazlı olarak ters çevirmeden, vücuda zararlı, toksik veya alerjen maddeler kullanılacaksa sabit fazlı olarak ters çevrilerek elektrotlar yardımı ile vücuda geri verilir. Frekansın tersine çevrilip vücuda geri verilmesi, o maddeye ait elektromanyetik bilginin zayıflatılmasını hedefler, ancak faz değişikliği yapmadan bu işlem gerçekleştirilir(118).

Endojen Biorezonans Uygulamasında: Vücuttaki problem alanlarından elektrotlar yardımı ile elektromanyetik sinyaller alınır. Alınan elektromanyetik sinyaller yine sabit fazlı olarak ters çevrilerek vücuda elektrotlar aracılığıyla geri verilir(119). Sinyallerin kaynağı direkt vücuttan alınan titreşimlerdir. Amaç, anormal elektromanyetik bilginin ters çevrilerek frekanslar yoluyla zayıflatılmasıdır (120).

2.17.Dünya’da Tamamlayıcı Tıp

Dünyada tamamlayıcı tıp, geleneksel tıbbın yanı sıra kullanılan, ancak geleneksel tıp tarafından tam olarak kabul edilmeyen veya desteklenmeyen tedavileri, uygulamaları ve ürünleri kapsar. Tamamlayıcı tıp uygulamaları, yüzyıllardır kullanılmaktadır ve dünya çapında giderek daha popüler hale gelmektedir(121). Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre, dünya genelindeki yetişkinlerin yaklaşık %15-30'u tamamlayıcı tıp uygulamalarına başvuruyor. Bu oran, ülkelere ve kültürlere göre değişiklik gösteriyor. Örneğin, Çin, Japonya ve Kore gibi ülkelerde tamamlayıcı tıp uygulamalarına olan ilgi oldukça yüksek. Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve bazı Avrupa ülkelerinde ise bu uygulamalar giderek daha popüler hale geliyor(121).

Tablo 2.DSÖ Geleneksel tıp işbirliği merkezleri sayısı (121).

Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre, dünya genelinde yetişkinlerin yaklaşık %80'i geleneksel tıbbi yöntemleri kullanmaktadır. Bu kullanım, ülkelerin ve kültürlerin özelliklerine göre çeşitlilik göstermektedir. Örneğin, Çin, Hindistan ve bazı Afrika ülkelerinde geleneksel tıp uygulamalarına olan ilgi oldukça yüksektir(118-122). Avrupa'da, özellikle Almanya ve İsviçre gibi ülkelerde biorezonans tedavisi oldukça yaygın olarak kullanılıyor. Bu tedavinin belirli hastalıkların tedavisinde etkili olabileceğine dair bazı kanıtlar bulunmaktadır(118-122).

Tablo 3.Çeşitli ülkelere göre GETAT uygulamaları (122)

Ülkeler	GETAT ile İlgili Ulusal Politika	GETAT ile İlgili Yönetmelik	GETAT için Ulusal Araştırma Kurumu	GETAT Uygulaması Yapan Hastane	Yasal Olarak Doktorlarla Sınırlı Uygulama	Akupunktur Uygulayan Doktorların Yüzdesi	Geleneksel İlaçların Toplam Tüketim İçerisindeki Payı
Çin	+	+	+	+	+	%50	%30-%50
Kuzey Kore	+	+	+	+	+	%38	%3
Hindistan	+	+	+	+	+	Veri Yok	Veri Yok
Japonya	+	+	+	+	+	%72	%83
Avustralya	+	+	+	+	+	> %4	Veri Yok
Almanya	+	+	+	+	+	%2 - %4	%20-%30
Norveç	+	+	+	+	+	< %2	Veri Yok
Kanada	+	+	+	+	+	%2	%24
ABD	+	+	+	+	+	%50	Veri Yok
Türkiye	+	+	+	+	+	Veri Yok	Veri Yok
Küba	+	+	+	Veri Yok	+	Veri Yok	Veri Yok
İtalya	+	+	+	+	+	%2 - %4	Veri Yok

3.YÖNTEM

3.1 Çalışmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde insanlar sağlıklı yaşamak için normal tıbbi yöntemler dışında farklı yollar aramaktadır ve alternatif yollara yönelmektedir.

İnsanlar, modern tıbbın belirli hastalıkları veya durumları tedavi etmekte yetersiz kaldığını düşünmektedir. Bu nedenle, alternatif yöntemleri, modern tıbbın sağlayamadığı bir iyileşme umuduyla denemektedirler. Alternatif yöntemlerin doğal malzemeleri kullanmasından dolayı daha güvenli ve etkili olduğuna inanılmaktadır. Bu nedenle, modern tıbbın yan etkilerinden endişe duyduğu için alternatif tıp yöntemlerini tercih edilmektedir. Biorezonans da son zamanlarda çokça tercih edilen ve yaygınlaşan bir yöntem olmaktadır. Biorezonansın gelecekte tıp alanında etkin bir rol oynayabileceğine dair bazı öne sürülen nedenler şunlardır:

Kişiyeye Özgü Tıp (Personalized Medicine): Biorezonans, bireylerin enerji frekanslarına dayanarak özelleştirilmiş bir tedavi yaklaşımı sunma potansiyeline sahiptir. Bireyin vücut enerji dengesizliklerini belirleyip düzeltmeye odaklanarak, genetik ve biyokimyasal özelliklere daha hassas bir şekilde yanıt verebilir.

Non-İnvaziv ve Ağrısız Tedavi: Biorezonans terapisi, ilaç kullanımını minimumda tutarak ve invaziv olmayan bir yaklaşımla çalışır. Bu, hasta için daha az ağrılı bir tedavi deneyimi sağlayabilir ve yan etkileri azaltabilir.

Enerji ve Frekans Odaklı Tedavi: Biorezonans, vücuttaki enerji frekanslarına odaklanarak çalışır. Bu, geleneksel tıp yöntemlerinden farklı bir perspektif sunabilir ve enerji düzeylerinin düzenlenmesiyle sağlığın desteklenmesine odaklanabilir.

Enerji Denge ve Şifa İnancı: Biorezonans, vücuttaki enerji frekanslarına odaklanır ve bu frekansları düzenleyerek sağlığın iyileştirilmesini amaçlar. Bu, biorezonans terapisini tercih edenler arasında enerji denge ve şifa inancına sahip olan bireyleri çekebilir.

Spesifik Sağlık Sorunları İçin Arayış: Bazı kişiler, belirli sağlık sorunlarına karşı geleneksel tıp yöntemlerinin etkisiz olduğunu düşünerek, biorezonans terapisini alternatif bir çözüm olarak araştırabilirler. Örneğin, alerji, kronik yorgunluk sendromu, stres gibi konularda yardım arayışında olanlar bu terapiyi tercih edebilirler.

Holistik Yaklaşımına İnanç: Biorezonans terapisi, vücut, zihin ve ruh arasında bir dengeyi önemser. Bu, holistik bir sağlık yaklaşımına inanan kişiler için çekici olabilir. Holistik tıp,

bireyin bütünsel sağlığını ele alır ve biorezonans bu anlayışa uygun bir tedavi olarak görülebilir.

3.2.Araştırmanın Yöntemi

Mevcut tez çalışmasında Sağlık Turizmi kapsamında ülkemizde biorezonans uygulamalarından faydalanılabilir mi? Dünyada Sağlık Turizminde biorezonans uygulamaları yapan ülkeler var mı? Biorezonans uygulamaları hastalık teşhis ve tedavilerinde işe yarıyor mu? Sorularına yanıt aramak üzere ülkemizde ve dünyada sağlık turizmi alanında yapılan biorezonans uygulamalarını geniş çerçevede inceleyebilmek amacıyla çeşitli veri tabanlarından yararlanılarak sistematik literatür taraması yapılmıştır. Sağlık turizmi kapsamında biorezonans uygulamalarını ortaya koyan literatürdeki çalışmalara ulaşabilmek için ‘‘Dünyada Biorezonans Uygulamaları, Biorezonans, Sağlık Turizmi, Titreşim Tıbbı’’ anahtar kelimeleri kullanılarak Web of Science, Google Scholar ve PubMed veri tabanlarında taramalar yapılmış, ayrıca Google üzerinden ilgili ülkelerdeki web sayfaları da taranarak hazırlanmıştır.

3.3.Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni sağlık turizminde biorezonans uygulamaları çerçevesinde 1987-2023 yılları arasında yayınlanan 23 makale ve 35 tez incelenmiştir.

Ayrıca ilgili ülkelerdeki Google üzerinden web sayfaları da taranarak faydalanılmıştır.

3.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

Biorezonans uygulamaları ile ilgili araştırma ve çalışmaların yeterli sayıda olmaması, dünyada ve ülkemizde henüz yeni yaygınlaşması, gerçekleştirilen literatür taramasında yeterli güncel bilimsel bilgiye ulaşmayı sınırlandırmıştır.

4.BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, son yıllarda sağlık turizmi pazarında dikkat çeken ülkelerin sağlık turizmi faaliyetleri, genel sağlık sistemleri, biorezonans alanındaki çalışmaları yer almaktadır.

4.1.Fransa

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2000 yılında gerçekleştirdiği değerlendirmelere göre, Fransa'nın sağlık sistemi dünya genelinde en üst düzeyde olarak nitelendirilmiştir. Ülkelerin sağlık sistemlerinin değerlendirilmesinde belirleyici olan faktörler arasında beklenen yaşam süresi, anne-bebek ölüm hızı gibi sağlık göstergelerinde Fransa, diğer ülkelerle kıyaslandığında son derece başarılı bir performansa sahiptir. Fransa'da oluşturulan sağlık sistemi, ülke sınırları içinde yaşayan herkesi kapsayacak şekilde tasarlanmış olup, gelir düzeyi ve güncel sağlık durumlarına bağlı olarak herkesin erişimini sağlayacak bir yapıya sahiptir(123). Fransa, sağlık turizmi faaliyetleri açısından değerlendirildiğinde, Avrupa'da en çok tercih edilen ülkelerden biri konumundadır. Ülkenin sağlık turizmi alanında özellikle medikal turizmde yoğun talep görmesinin en önemli nedenlerinden biri, dünya genelinde kanser tedavilerinde elde ettiği yüksek başarıdır. Fransa, sunduğu kaliteli sağlık hizmetinin yanı sıra, Amerika Birleşik Devletleri gibi bazı gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında daha ekonomik bir maliyetle sağlık hizmeti sunmaktadır. Bu başarının arkasında, alanında uzman hekimlerin devlet onayı alması ve sağlık hizmeti sunan kuruluşların her üç yılda bir devlet tarafından sertifikalandırılması gibi kontrollü bir medikal turizm faaliyeti yürütme süreçleri bulunmaktadır(123).

4.2.Hindistan

Hindistan'da yıllar boyunca seçilen hükümetlerin, ülkenin kötü sağlık sistemlerini düzeltme sözlerini yerine getirmediği bilinmektedir. Hindistan'ın sağlık göstergelerinde bazı iyileşmeler olmasına rağmen, ülke sınırları içinde ve orta gelirli ülkeler arasında geride kalmakta ve dünya genelindeki hastalık yükünün artmasına neden olmaktadır. Sağlık harcamalarının büyük bir kısmını bireylerin kendisinin karşılaması durumu, artan sağlık

harcamaları nedeniyle halkın daha da yoksul hale gelmesine ve kaliteli sağlık hizmetine erişememesine yol amaktadırd(124). Hindistan'ın sağlık turizmi faaliyetleri değerlenirse, özellikle medikal turizm alanında dünya genelinde en çok tercih edilen ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Genel olarak, dşuk maliyetli sağlık hizmetleri sunulması, bu hizmetlerin dşuk fiyatlarla kaliteli bir şekilde ileri sağlık teknolojileriyle sunulması ve kısa bekleme süreleri, Hindistan'ın tercih edilmesindeki temel faktörler arasında yer almaktadır. Hindistan, alanında uzmanlaşmış sağlık personeli, uluslararası akreditasyon belgesine sahip sağlık kuruluşları, gelişmiş sağlık teknolojilerinin kullanımı ve dil sorununu zmede sağladığı çevirmenlik desteği gibi önemli faktörlerle medikal turizmde st sıralara çıkmaktadır. Ayrıca, diğer ülkelerin kaçındığı riskli cerrahi operasyonlarda dahi enfeksiyon sorunu oluşma riskini minimize etme başarısı, Hindistan'ı dünya genelindeki gelişmiş sağlık kuruluşlarına karşı rekabet avantajına sahip kılmaktadır(125).

4.3.Çin

Çin, sağlık turizmi faaliyetlerini hastalar ve yaşlılar gibi belirli bir sınıflandırma üzerine inşa etmemiş ve özellikle son yıllarda ülkenin sağlık turizmi kapsamında ağırladığı kişilerin çoğunlukla sağlıklı bireyler olduğu belirtilmiştir.

Çin'deki sağlık turistlerinin temel beklentisi, hasta ya da sağlıklı olmalarına bakılmaksızın sağlıklı bir yaşam tarzını benimsemektir. Fiziksel ve zihinsel sağlık durumlarını iyileştirmek, bu bireylerin öncelikli arzusudur. Çin'deki sağlık turizmine katılanların deneyimlerinin, genel turistik faaliyetlerle paralel olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Örneğin, deniz manzaralı bir odada tatil talep eden turistlerin olduğu gibi, sağlık turistlerinin de dağ manzaralı ve konforlu bir tesis içinde kaplıca hizmetlerinden yararlanmak istedikleri düşüncesi hakimdir. Çin'in geleneksel tıp uygulamalarının sağlık turizmi faaliyetlerinde önemli bir rol oynadığı belirtilmiştir. Bilimsel yöntemler, geleneksel Çin tıbbıyla birleştirilerek profesyonel bir şekilde sunulmaktadır. Temelde, insan sağlığını koruma odaklı hizmetler sunulurken, zihinsel yorgunluğu giderici yoga ve meditasyon gibi uygulamalarla, kaplıca tedavileriyle sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırarak sağlık turistlerini ülkeye çekmeyi hedeflemektedir(126).

4.4.Amerika Birleşik Devletleri

Sağlık turizminde, Amerika yüksek sağlık hizmetleri maliyetlerine rağmen en çok tercih edilen ülkeler arasında öne çıkmaktadır ve bu alandaki geliri sürekli olarak artış göstermektedir. Amerika, yalnızca kendi ülkesinde değil, aynı zamanda diğer ülkelerde de sağlık kuruluşlarını hizmete sunarak sağlık hizmetlerinin kalitesini tanıtmaktadır. Gelişmiş sağlık teknolojisi cihazları kullanarak hizmet vermesi, sağlık turistlerine güvenilir sağlık hizmeti alma konusunda olumlu bir izlenim oluşturmuştur. Amerika'nın sağlık eğitimi alanındaki çabaları, geleceğin sağlık profesyonellerini etkili bir şekilde yetiştirmesi ve özellikle uzman doktorların dünya genelinde tanınmasına katkı sağlamaktadır. Ülke genelinde sağlık hizmetlerinin akreditasyonu sağlanarak, birçok sağlık kurumunun kaliteli hizmet sunduğu belgelenmiştir. Ayrıca Amerika'daki uluslararası hizmet sunan hastaneler arasındaki hizmet kalitesinde üstünlük sağlama çabalarının, sağlık turizmine olumlu etkileri olduğu gözlemlenmektedir(127).

4.5.Güney Kore

Sağlık turizminde Asya ülkeleri arasında altıncı sırada yer alan Güney Kore, özellikle medikal turizm alanında öne çıkan bir destinasyon olarak dikkat çekiyor. Ülkedeki sağlık teknolojilerindeki ilerlemeler ve estetik cerrahi uygulamalarının yaygın olarak tercih edilmesi, Güney Kore'yi sağlık turistleri için çekici hale getirmiştir. Çin, Rusya, Vietnam, Suudi Arabistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kamboçya gibi ülkelere gelen sağlık turistlerinin estetik cerrahi uygulamalarına olan ilgisi, son yıllarda yüzde yüzden fazla bir artış göstermiştir. Güney Kore'nin geleneksel medikal tıp uygulamaları ve oftalmoloji alanındaki gelişmeler, medikal turist sayısının artmasına önemli katkılarda bulunmaktadır. Sağlık turistlerinin ülkeye olan talebindeki artışla paralel olarak, Güney Kore'deki sağlık kuruluşlarının sayısında da gözle görülür bir artış yaşanmıştır(128).

4.6.Brezilya

Dünya genelinde en çok sağlık turisti çeken ülkeler arasında Brezilya da yer almaktadır. Brezilya'nın coğrafi konumu, medikal turizm alanında ülkeye avantaj sağlamaktadır. Tedavi maliyetlerinin uygun olması ve hizmet kalitesinin yüksek olması, tercih edilmesinde diğer önemli etkenlerdir. Örneğin, bir Amerikan vatandaşı Brezilya'da

sağlık hizmeti aldığıında, tedavi maliyetleri açısından %25 - %40 arasında bir farklılık olması nedeniyle maliyet açısından avantajlı duruma geçmektedir(129). Brezilya'da sağlık turistlerinin talep ettiği tedavi hizmetleri arasında kozmetik ve plastik cerrahi, kalp ameliyatları, diş tedavileri, kısırlık tedavisi, obezite cerrahisi, saç ekimi, oftalmoloji, genel cerrahi ve beyin cerrahisi bulunmaktadır. Belge alan hastanelerin sayısının artması, kozmetik cerrahi alanında dünyanın en iyi hekimlerinden bazılarına sahip olunması, çoğunluğu özel olan sağlık kuruluşlarının ileri sağlık teknolojilerini kullanabilmesi ve özellikle medikal hizmetin yanı sıra tatil yapmak için uygun destinasyonlara sahip olması, ülkeye medikal turizmde avantaj sağlamaktadır. Ancak, Brezilya'da yabancı dil bilen sağlık personelinin az olması, özellikle İngilizce iletişim kurabilen sağlık turistlerinin kendilerini doğru bir şekilde ifade etmelerini zorlaştırmaktadır(130).

4.7.Almanya

Alman sağlık sisteminin Avrupa'nın ve dünyanın en iyilerinden biri olduğunu düşünüyor. Alman hastaneleri yüzlerce yıldır Avrupa'da birincil sağlık seyahati destinasyonu olmuştur ve bugün de sektöre liderlik etmeye devam etmektedir(131). Rusya, Romanya ve Bulgaristan gibi Doğu Avrupa ülkelerinden gelen ve yüksek kaliteli tıbbi hizmetler için ödeme yapabilecek kaynaklara sahip hastalar genellikle yurtdışında tıbbi bakım arıyor ve Almanya öncelikli tercih.Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden gelen tıbbi gezginler, Alman sağlık sisteminin sunduğu yüksek düzeyde tıbbi bakım ve teknik ilerlemeler nedeniyle Almanya'daki hastanelere ilgi duyuyor.

Birleşik Krallık, Kanada ve İrlanda'da yaygın olan zamanlar.Körfez ülkelerinden ve Arap ülkelerinden hastalar, Alman doktorların uzmanlığından ve itibarından yararlanmak için Almanya'ya geliyor(131). Yapılan literatür taraması sonucunda biorezonans terapisi dünya genelinde farklı ülkelerde kullanılan bir alternatif tıp uygulamasıdır.

Ancak, bu tür uygulamaların bilimsel olarak desteklenmesi konusunda genellikle yetersiz kanıtlar bulunmaktadır ve çoğu geleneksel tıp topluluğu tarafından kabul edilmemektedir.

1. Almanya: Biorezonans terapisi, Almanya'da alternatif tıp alanında popülerdir. Birçok alternatif tıp merkezi ve klinik biorezonans terapisi hizmetleri sunmaktadır.
2. Rusya: Biorezonans terapisi, Rusya'da da kullanılmaktadır. Alternatif tıp klinikleri ve uzmanlar tarafından sunulan bu hizmet, bazı kişiler arasında tercih edilmektedir.

3. Çin: Alternatif tıp alanındaki birçok uygulama gibi, biorezonans terapisi de Çin'de kullanılmaktadır. Ancak, geleneksel Çin tıbbının daha yaygın olduğu bir ortamda, biorezonansın popülarlığı sınırlı olabilir.
4. Türkiye: Biorezonans terapisi, Türkiye'de de kullanılan bir alternatif tıp yöntemidir. Özellikle çeşitli alternatif tıp merkezlerinde bu hizmeti almak mümkündür.
5. Amerika Birleşik Devletleri: Biorezonans terapisi Amerika'da kullanılmakla birlikte, bu tür uygulamalar genellikle eleştirilmekte ve bilimsel destekten yoksun olduğu düşünülmektedir.
6. Avrupa Ülkeleri: Biorezonans terapisi, birçok Avrupa ülkesinde alternatif tıp merkezleri ve kliniklerinde sunulan bir hizmettir. Ancak, bu uygulama genellikle eleştirilmektedir.

5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Biorezonans tedavileri, bilimsel çalışmaların sınırlı olmasına rağmen, mevcut verilerin

etkili olduğunu göstermesiyle birlikte, bu alandaki daha kapsamlı araştırmalara ve veri setlerine ihtiyaç duymaktadır. Araştırma literatüründe yer alan çalışmalar incelendiğinde, biorezonans tedavisinin özellikle kronik hastalıklar ve konvansiyonel tıbbın yetersiz kaldığı durumlar gibi zorlu sağlık sorunlarıyla mücadelede destekleyici bir rol oynayabileceği görülmektedir(132).

Bu tedavi yönteminin potansiyeli, bağımlılıkla mücadele ve benzeri alanlarda etkili olabileceği yönündedir. Biorezonans tedavileri gün geçtikçe dünya genelinde ve ülkemizde hızla popülerleşmekte olup, hastalar arasında talep görmektedir. Gelecekte, bu tedavi yönteminin daha da yaygınlaşması ve kabul görmesi muhtemeldir; bu durum, birçok kişi tarafından benimsenerek tercih edileceğini göstermektedir (132,133). Hekimlerin bu tedavileri klinik pratiğine entegre edebilmesi için kısa süreli bir eğitim almanın yeterli olabileceği belirtilmektedir. Bu, biorezonans tedavilerinin sağlık profesyonelleri tarafından daha fazla kabul görmesine ve kullanılmasına olanak tanıyan bir avantaj olarak değerlendirilebilir. Biorezonans alanında yeterli çalışmalar yapılmamaktadır. Dünya geneline oranla ülkemizde kullanımı ve bilimsel çalışmaların yapılması daha azdır. Bu alanda daha fazla bilimsel çalışmalar yapılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Nitelikli eğitim veren kurumlar çoğalmalı, eğitim kurumlarında, üniversitelerde bu alanda çalışmalar yapılmalıdır. Toplumda bu alanda bir bilinç oluşturulmalı bilgilendirici, eğitici televizyon programları, gazete ve dergi çalışmaları yapılmalıdır.

Biorezonans cihazlarına erişim de son derece güçtür, maliyet olarak diğer tıbbi cihazlarla karşılaştırıldıklarında çok daha makul fiyatları olması gereken biorezonans cihazları ülkemizde astronomik rakamlara zor temin edilmektedir. Biorezonans cihazlarının yerli üretimi üzerine çalışmalar yapılmalıdır . Donanımsal elektriksel ve mekanik olarak çok karmaşık bir yapısı olmayan biorezonans cihazının yazılımı üzerine yoğunlaşarak, kapsamlı çalışma ve yatırımlar yapılmalıdır.

Biorezonans tedavilerinin hasta yönetiminde ve tedavi planlamasında çeşitli avantajlara sahip olabileceği düşünölmektedir. Tedavi sürecinde bireysel ve kişiye özel bir yaklaşım sunabilen biorezonans terapisi, hastaların genel sağlık durumunu anlamada ve spesifik sağlık sorunlarına müdahale etmede daha etkili olabilir. Bu özelleştirilmiş tedavi yaklaşımı, hastalara daha etkili sonuçlar elde etme ve genel sağlıklarını optimize etme fırsatı sunabilir(133).

Biorezonans tedavilerinin daha geniş çaplı kabul görmesi ve tıp topluluğundaki yerini sağlamlaştırabilmesi için daha fazla klinik deney ve bilimsel araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu

süreçte, tedavinin etkinliği, güvenilirliği ve uzun vadeli etkileri üzerine odaklanan daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Sonuç olarak, biorezonans tedavileri şu anki bilimsel literatürde sınırlı sayıda çalışma ile desteklenmektedir, ancak gelecekte bu alandaki araştırmaların artmasıyla birlikte daha fazla bilgi ve anlayış ortaya çıkabilir. Bu süreç, biorezonans tedavilerinin tıp pratiğinde daha yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlama potansiyeline sahiptir(133).

6.KAYNAKLAR

- 1- Balıktay, Y. (2021). Sağlık Turizmi Kapsamında; Nadir Hastalıkların Tedavisinde Türkiye'nin Potansiyeli Alanya:Yöktez
- 2- Sayın, K. Ş. Yeğinboy, E. Y. & Yüksel, İ. (2017). Türkiye'de medikal turizm uygulamaları: bir üniversite ve İzmir Sağlık serbest bölgesi değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 32(2), 289-313. Doi: [10.24988/deuibf.2017322634](https://doi.org/10.24988/deuibf.2017322634)
- 3- Tengilimoğlu, D. (2020). USHAŞ ile 1 milyondan fazla sağlık turisti hedefleniyor. Erişim adresi: <https://www.klinikiletisim.com/ushas-ile-1-milyondan-fazla-saglik-turisti-hedefleniyor/> Erişim Tarihi: 17.11.2023.
- 4- Jagyasi P. "Medical Tourism Research& Survey Report", 2010.
- 5- Tontuş, H. Ö. (2015). Tüm Yönleriyle Sağlık Turizmi. T.C. Sağlık Bakanlığı. 1. Baskı. Ankara.
- 6- Işık, E. S. & Teker, A. (2022). Rezonans Terapileri ve Biorezonans. Anadolu TıbbıDergisi,12. Doi: [10.5505/anadolutd.2022.98608](https://doi.org/10.5505/anadolutd.2022.98608)
- 7- Morell F. MORA-Therapie (1987) patienteneigene und Farblightschwingungen. Heidelberg: Haug;
- 8- Zorlu, S. "Rezonans Nedir?", <https://Neorezonansantalya.Com/e-Tool-atCould-Help-You-Build-5/>, (E.T: 12 .07.2023).
- 9- Pasin, F. Mekanik Titreşimler, Birsen Yayınevi, İstanbul, 2000.
- 10-Edward, C. (2005) Whitmont, İyileşmenin Simyası: İyileşmenin Ve İyileştirmenin Gizemine Ait Derinlikli Bir Bakış, Ege Meta Yayınları.
- 11- Brugemann H. (1993) Bioresonance And Multiresonance Terapy (Brt): Documentation On Theory And Practice New Forward-Looking Forms Of Terapy With Ultrafine Body Energies And Environmental Signals Medicina Biologica.
- 12-Dalgalar: Dalga Hareketi Ve Çeşitleri, <https://Fizikdersi.Gen.Tr/Dalgalar-Dalga-Hareketi-Cesitleri/> (E.T: 5.06. 2023).
- 13-Balanlı,M.(2019). Geleceğin Tıbbı Titreşim Tıbbı. Dergipark.org.tr,138-149. Doi: [10.34084/bshr.620625](https://doi.org/10.34084/bshr.620625)
- 14-Liu L-L, Wan.(2013) K-S, Cheng C-F, Tsai M-H, Wu Y-L, Wu W-F: Effectiveness of MORA electronic homeopathic copies of remedies for allergic rhinitis: a short-term, randomized, placebo-controlled PILOT study.
- 15- Mckusick, ED (2019) Titreşimsel Ses Terapisi İle Şifa, İstanbul: Omega Yayınları.

- 16-Ünal, M., & Dağdeviren, H. N. (2019). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Yöntemleri.Fam, 1-9. Doi: [10.33880/ejfm.2019080101](https://doi.org/10.33880/ejfm.2019080101)
- 17- Faydaoğlu E, Sürücüoğlu MS. (2011) Geçmişten günümüze tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanılması ve ekonomik önemi. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi
- 18- TC Sağlık Bakanlığı Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Daire Başkanlığı. Fitoterapi Available from: <http://getatportal.saglik.gov.tr> (E.T: 07.08.2023)
- 19- Uzun MB, Aykaç G, Özçelikay G. (2014) Bitkisel ürünlerin yanlış kullanımı ve zararları. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi;4(3):1-5.
- 20- Uğurlu M, Üstü Y, Dağcıoğlu BF. (2016) Fitoterapide soğan (bulbus allii cepae) ve sarımsak (bulbus allii sativi) kullanımı. Ankara Med J ;16(1):119-22.
- 21- Uçar N, Kuş FS, Fırat T. (2018) Diabetik ayak ülserli hastada maggot debridman tedavisine ağrısız yaklaşım: olgu sunumu. International Anatolia Academic Online Journal ;4(1):1-7.
- 22- Yağız S, Baltacı Göktaş S. (2017) Bası yarasında maggot debridman tedavisi: olgu sunumu. International Anatolian Academic Online Journal Sağlık Bilimleri Dergisi ;3(2):21-9.
- 23- Çakmak S.(2017) Kas-iskelet sistemi hastalıklarında proloterapi. TOTBİD Dergisi;16:282-6
- 24- Solmaz İ, Yıldız S, Çifçi ÖT, Öztürk GY. (2013) Tarihin tozlu raflarında bekleyen bir tedavi yöntemi: proloterapi. İntegratif Tıp Dergisi ;1(2):65-72.
- 25- Sezer BT, Sezer Ö, Toprak D. (2015) Müzikoterapi hakkında ne biliyoruz? Konuralp Tıp Dergisi ;7(3):167-71.
- 26- Uyar M, Akın Korhan E. (2011) Yoğun bakım hastalarında müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi. Ağrı ;23(4):139-46.
- 27- Akgün BM, Akgün M. (2017) Terapötik ortamda gürültü kontrolü. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar ;9(4):431- 40.
- 28- Saylık,D.(2022). html.www.deryasaylık.com adresinden alındı. ET: 18.10.2023
- 29- Parker J, Heinking KP, Kappler RE. (2012) Efficacy of osteopathic manipulative treatment for low back pain in euhydrated and hypohydrated conditions: a randomized crossover trial. The Journal of the American Osteopathic Association ;112(5):276- 84.
- 30- Aydın T. (2015) Sporcularda osteopatik tıp uygulamaları. Spor Hekimliği Dergisi ;50(3):91-100.
- 31- World Health Organization. WHO guidelines on basic training and safety in chiropractic. Geneva: World Health Organization, 2005.
- 32- Yıldız S, Ağaoğlu MH. (2013) Kayropratik uygulama endikasyonları. İntegratif Tıp Dergisi ;1(6):73-6.

- 33- Pekmezci D, Gültiken N. (2015) Homeopatinin prensipleri ve veteriner hekimlikte kullanımı. Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi ;12(1):49-56.
- 34- İlhan F. (2018) Homeopatiyle sağlıklı kalmak. Journal of Traditional Medical Complementary Therapies;1(1):29-34.
- 35-Unlu A, Kirca O, Ozdogan M. (2017) Homeopathy and cancer. Journal of Oncological Sciences ;3(2):77-80.
- 36-Akgün BM, Akgün M. (2017) Terapötik ortamda gürültü kontrolü. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar ;9(4):431- 40.
- 37-Dıraçoğlu D.(2016) Kas iskelet hastalıklarında ozon-oksijen tedavileri. Turk J Phys Med Rehab ;62(2):183-91.
- 38- Biçer,İ.& Yalçın Bıçak,P.(2019). Geleneksel Tamamlayıcı Tıp: Türkiye ve Seçilen Ülkelerin İncelenmesi.
- 39- Nafisa KU , Sherali T , Serdar S , Menizibeya OW , Senol D. (2018) - e Effects of Wet Cupping - erapy on the Blood Levels of Some Heavy Metals: A Pilot Study, J Acupunct Meridian ;11(6):375-379.
- 40-Erkan T, Mustafa U. (2016) Kupa Terapisinin Tarihi Gelişimi ve Çeşitleri, Turk Med;105-107
- 41-İbn-i Sina, El Kanun Fi't-Tıb Birinci Kitap (Çeviri: Esin K),Atatürk Kültür Merkezi 2014
- 42- Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği, T.C. Resmî Gazete 27.10.2014
- 43- Sağlık Alanı Sertifikalı Eğitim Standartları: Kupa Uygulaması, Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 16.10.2015, S:18
- 44- Cüneyt T, Yusuf T.(2018) Farklı Bir Bozucu Alan Nedeni: Hacamat, Bilimsel Tamamlayıcı Tıp Regülasyon ve Nöralterapi Dergisi;12(1):26-27.
- 45- Weinfeld AB, Yuksel E, Boutros S, Gura DH, Akyürek M, Friedman JD.(2000) Clinical and scientific consid-erations in leech therapy for the management of acute venous congestion: an updated review. Ann Plast Surg;45:207-212
- 46- Wells MD, Ralp T, Manktelow RT, Boyd JE. (1993) Bowen medical leech: an old treatment revisited, Microsurgery; 14: 183-6
- 47- Gödekmerdan A, Arusan S, Bayar B, Sağlam N. (2011) Tıbbi Sülükler ve Hirudoterapi :Turkiye Parazitol Dergi ; 35: 234-9.
- 48-Dwivedi AP. (2012) Case study of leech applicationin diabetic foot ulcer. ;3(5):748-51
- 49- Zaidi SMA, Jameel SS, Zaman F, Jilani S, Sultana A, Khan SA. (2011) A Systematic Overview of the Medicinal Importance of Sanguivorous Leeches. Alternative Medicine Review
- 50- Erdemir AD. (1979) Folklorik Tıpta Sülük Kullanımı ve Evrensel Gelişimi. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası; (42):523-29.

- 51-Çavuşoğlu K, Yapar K, Yalçın E. (2009) Royal jelly (honey bee) is a potential antioxidant against cadmium-induced genotoxicity and oxidative stress in albino mice. *J Med Food*; 12(6): 1286-92.
- 52-Duran N, Koc A, Oksuz H, Tamer C, Akaydin Y, Kozlu T, Celik M. (2006) The protective role of topical propolis on experimental keratitis via nitric oxide levels in rabbits. *Mol Cell Biochem*; 281(1- 2): 153-61.
- 53-Karataş F, Şerbetçi Z. (2008) Arı polenlerindeki adrenalin ve noradrenalin miktarlarının HPLC ile belirlenmesi. *Fırat Üniv Fen Müh Bilim Dergi* ; 20(3): 419-22.
- 54-Aksoy Z, Dıġrak M. (2016) Bingöl yöresinde toplanan bal ve propolisin antimikrobiyal etkisi üzerinde in vitro araştırmalar. *Fırat Üniv Fen Müh Bilim Derg*; 18(4): 471-8.
- 55- Karadal F, Yıldırım Y. (2012) Balın kalite nitelikleri, beslenme ve saġlık açısından önemi. *Erciyes Üniv Vet Fak Dergi*; 9(3): 197-209.
- 56- Alvarez-Suarez JM, Giampieri F, Battino M. (2013) Honey as a source of dietary antioxidants: Structures, bioavailability and evidence of protective effects against human chronic diseases. *Curr Med Chem*; 20(5): 621-38.
- 57- Garcia M, Perez-arquillue C, Juan T, Juan MI, Herrera A. (2001) Pollen analysis and antibacterial activity of Spanish honeys. *Food Sci Technol Int* ; 7(2): 155-8.
- 58- Schmidt, JO. (1997) Bee product chemical composition and application. *International Conference on Bee Product: Properties, Applications and Apitherapy*. May, 26-30, ; Tel Aviv-Israel.
- 59- Samarghandian S, Afshari JT, Davoodi S. (2011) Honey induces apoptosis in renal cell carcinoma. *Pharmacogn Mag* ; 7(25): 46-52.
- 60- Velikova V, Yordanov I, Edreva A. (2000) Oxidative stress and some antioxidant systems in acid raintreated bean plants: Protective role of exogenous polyamines; 151(1): 59-66.
- 61- Tekeoġlu İ, Kaleli S, Akdoġan M. (2016) Apiterapi ve arı zehiri akupunktur. *Akupunktur* ; 4(2): 30-6.
- 62- Erdoġan Y, Dodoloġlu A. (2005) Balarısı (*Apis mellifera* L.) kolonilerin yaşamında polenin önemi. *Uludaġ Bee J* ; 5(2): 79-84.
- 63- Bakoġlu A, Kutlu MA, Bengü AŞ. Bingöl ilinde arıların yoğun olarak konakladıkları alanlarda üretilen ballarda bulunan polenlerin tespiti. *Türk Tar Doġ Bilim Dergi* 2014
- 64- Silici S, Ekmekcioglu O, Kanbur M, Deniz K. (2011) The protective effect of royal jelly against cisplatininduced renal oxidative stress in rats. *World J Urol* ; 29(1): 127-32.
- 65- Abdeslahi SK, Hashemipour MA, Mesgarzadeh V, Shahidi Payam A, Halaj Monfared A. (2013) Effect of hypnosis on induction of local anaesthesia, pain perception, control of haemorrhage and anxiety during extraction of third molars: A case-control study. *J Craniomaxillofac Surg*;41:310-5.
- 66- Özgök A. (2013) Hipnoz ve anestezi. *Anestezi Der.* ;21:11-6.

- 67- Müezzinoğlu AE. (2000) Bölüm 18, Hipnoz ve yasa. Atmaca A, editör. Beş duyunun ötesi hipnoz. 1. Baskı. İstanbul: Eko Basım Yayıncılık ve Organizasyon Ltd. Şti; s.160-9.
- 68- Acar HV. (2016) Türk halk hekimliğinde akupunktur ve bağlantılı teknikler. Lokman Hekim Dergisi, ;6(1):10-8.
- 69- Akupunktur Tedavisi Uygulanan Özel Sağlık Kuruluşları ile Bu Tedavinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Sayı No:24879 (17.09.2002).
- 70- Akupunktur Tedavi Yönetmeliği, Resmi Gazete Sayı No:20885 (29.05.1991).
- 71- Katı Y. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları mevzuat tarihçesi. Ankara Akupunktur 2016;4(2):39-42.
- 72- Bannerman RH. (1980) The World Health Organization Viewpoint On Acupuncture. American Journal of Acupuncture ;8(3):231-35.
- 73- Acar HV. (2016) Türk halk hekimliğinde akupunktur ve bağlantılı teknikler. Lokman Hekim Dergisi
- 74- Chen T, Guo ZP, Zhang YH, Gao Y. (2010) Effect of MORA bioresonance therapy in the treatment of Henoch-Schonlein purpura and influence on serum antioxidant enzymes. J Clin Dermatol ;39(5):283–5.
- 75- Schuller J, Galle M. (2007) Untersuchung zur Prüfung der klinischen Wirksamkeit elektronisch abgespeicherter Zahn- und Gelenksnosoden bei Erkrankungen des Rheumatischen Formen-kreises. Forsch Komplementarmed;14:289–96.
- 76- Balekoğlu,Z.N (2019). Kemoterapi İlişkili Nöropatinin Biorezonans ile tamamlayıcı tedavisi.İstanbul:Yöktez.
- 77- Liu L-L, Wan. K-S, Cheng C-F, Tsai M-H, Wu Y-L, Wu W-F. (2013): Effectiveness of MORA electronic homeopathic copies of remedies for allergic rhinitis: a short-term, randomized, placebo-controlled PILOT study.
- 78- Armstrong, A. (2016). The Science Behind Bioresonance. 15.09.2023 tarihinde <https://bioresonancetherapy.com/articles/thescience-behind-bioresonance/> adresinden erişildi.
- 79- Talhaoğlu, D. (2021). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tedavi Uygulamaları. Bütünleyici ve Anadolu Tıbbı Dergisi
- Doi:
10.1108/TR-01-2019-0031/full/html
- 80- Koçinkağ, M.Müslümanoğlu,A.Y. & Tayfun, K. (2022.Aralık.15). Biorezonans Terapilerine Geleneksel Tıp Yaklaşımı ve Biorezonansın Sağlığa Etkisi.Bütünleyici ve Anadolu Tıbbı Dergisi, s.16.
- 81- Rattemeyer, M., Popp, F. A. ve Nagl, W. (1981). Evidence of photon emission from DNA in living systems. Naturwissenschaften, 68(11).
- 82- Özkan, N. (2015). Manyetik alan tedavisi (magnetoterapi). Journal of Complementary Medicine, Regulation and Neural Therapy Volume 9, Number 3, 3(9), 17–22.

- 83- Sağlam, H. (2017). Response of Cystinosis to Frequency Therapy (Bioresonance Treatment): A Case Report. *Journal of US-China Medical Science*, 14(2).
- 84- Mollahaliloğlu, S., Uğurlu, F. G., Kalaycı, M. Z. ve Öztaş, D. (2015). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalarında Yeni Dönem. *Ankara Medical Journal*
- 85- Muresan, D., Salcudean, A., Sabau, D. C., Bodo, C. R. ve Gabos Grecu, I. (2021). Bioresonance therapy may treat depression. *Journal of medicine and life*
- 86- H. Leonhardt, fundamentals of electroacupuncture according to voll, jürgenhennecke, 2012; s 13-14
- 87- Mckusick, ED (2019) Titreşimsel Ses Terapisi İle Şifa, İstanbul: Omega Yayınları.
- 88- Gogoleva EF. (2001) New approaches to diagnosis and treatment of fibromyalgia in spinal osteo-chondrosis.
- 89- Walker S, Khan-Wasti S, Fletcher M, Cullinan P, Harris J, Sheikh A. (2007) Seasonal allergic rhinitis is associated with a detrimental effect on examination performance in United Kingdom teenagers: Case-control study. *J Allergy Clin Immunol*
- 90- Schöni MH1, Nikolaizik WH, Schöni-Affolter F. (1997) Efficacy trial of bioresonance in children with atopic dermatitis. *Int Arch Allergy Immunol*.
- 91- Martin H Schoeni, Wilfried H. Nikolaizik, F Schöni-Affolter.(1997) Efficacy Trial of Bioresonance in Children with Atopic Dermatitis.April .*International Archives of Allergy and Immunology*
- 92- Galle M. (2002) MORA-Bioresonanztherapie...und es funktioniert doch. *Biologische Fakten -Physikalische Thesen*. Wiesbaden: Pro-medicina .
- 93- Maiko O Ju, Gogoleva EF. (2000)Outpatient bioresonance treatment of gonarthrosis. *Ter Arkh ;72(12):50–3*.
- 94-Gogoleva EF. (2001) New approaches to diagnosis and treatment of fibromyalgia in spinal osteo-chondrosis.
- 95- Yang J, Zhang L. (2004) 300 Behandlungsbeispiele gegen Asthma mittels BICOM-Gerätes für die Kinderpatienten. *Matern Child Health Care China*.
- 96- Erkan,V.(2021).Biorezonans Yönteminin Kilo Verme Üzerindeki Etkisi. Sivas:Yöktez
- 97- Marakoğlu,K.Kargın,N.Ç. Kaysılı, S.& Dal, H. Sigara Bağımlılığı Tedavisinde Mora Terapi-Biorezonans.Antalya.
- 98- Demir, O. M. (2021). Biyorezonans Yöntemi İle Sigara Bırakma . Sivas : Yöktez.
- 99- Beales PL, Kopelman PG. Obesity genes. *Clin Endocrinol*. (1996); 45: 373–8.
- 100- Zeybek C, Celebi A, Aktuglu-Zeybek C, Onal H, Yalcin Y, Erdem A, Akdeniz C, Imanov E, Altay S, Aydın A.(2014) The effect of low-carbohydrate diet on left
- 101- Corwin RL, Grigson PS. Symposium overview--Food addiction: fact or fiction.
- 102- Levy AS, Heaton AW.(1993) Weight control practices of U.S. adults trying to lose weight. *Ann Intern Med ; 119: 661–6*.

- 103- Katch FI, McArdle WD. Introduction to Nutrition, Exercise, and Health. Philadelphia Lea&Febiger 1993.
- 104- Saklı K, Demir-Zencirci A. Taksan ve platin alan hastalarda periferel nöropati ve nöropatik ağrıya yönelik hemşirelik girişimleri: sistematik derleme. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 1:61-73, 2013.
- 105- Rahlfs VW, Rozehnal A. Wirksamkeit und Verträglichkeit der Bioresonanzbehandlung. Erfahrungsheilkunde.
- 106- Hennecke J.(2018) Energetic Allergy Therapy – Possibilities and Experiences with Bicom Bioresonance Therapy. Medical Journal of Naturopathy. 35:427-432,1994.
- 107- Abudayyak M, Yalçın CÖ, Korkut E. (2018) Kemoterapi ile indüklenmiş periferel nöropatinin tedavisi ve önlenmesine yönelik farmakolojik yaklaşımlar.
- 108- Arıkan F, Kurt S. Periferel Nöropati. , ss.489-95. Nobel Tıp Kitabevleri Tic. Ltd. Şti.İstanbul2015.
- 109- Soydan,A.S.(2021) html.www.akubiorezonans.com adresinden alındı . ET: 15.08.2023
- 110- Morell F. MORA-Therapie (1987) patienteneigene und Farblichtschwingungen. Heidelberg: Haug;
- 111- Herrmann E, Galle M. (2011) Retrospective surgery study of the therapeutic effectiveness of MORA bioresonance therapy with conventional therapy resistant patients suffering from allergies, pain and infection diseases.
- 112- Hennecke J. (1994) Energetic Allergy Therapy – Possibilities and Experiences with Bicom Bioresonance Therapy. Medical Journal of Naturopathy.
- 113- Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Resmi Gazete. 2014; 29158. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/10/20141027-3>
- 114- Schumacher P. (2005) Results of biophysical allergy therapy.Biophysical therapy of allergies ; 102-9.
- 115- Gramowski-Voß A, Schwertle H, Pielka A, Schultz L, Steder A, Jügelt K. (2015) Enhancement of Cortical Network Activity in vitro and Promotion of GABAergic Neurogenesis by Stimulation with an Electromagnetic Field with a 150 MHz Carrier Wave Pulsed with an Alternating 10 and 16 Hz Modulation Frontiers in Neurology; 14: 6-158.
- 116- Worm M, Henz BM.(2000) Novel unconventional therapeutic approaches to atopical eczema. ;201(3):191-5.
- 117- Süß S.(1997) Bioresonance therapy in treatment of allergies. Every person has his own vibration pattern. Interview by Beatrice Wagner. Fortschr Med.;115(11):16, 18.
- 118- Herrmann E. (1998) Das MORA-Praxisbuch – Therapie mit körpereigenen Schwingungen. Heidelberg: Haug .

- 119-Huang S, Sun Z, Fang Y.(2005) Klinische Behandlung vom allergischen Schnupfen und Bronchialasthma der Kinder mit dem Bioresonanztherapiegerät. *Zhejiang Med J*;27(6):457–8.
- 120- Nienhaus J, Galle M.(2006) Placebokontrollierte Studie zur Wirkung einer standardisierten MORA Bioresonanztherapie auf funktionelle MagenDarm-Beschwerden. *Forsch Komplementarmed* ;13:28–34.
- 121- Rahlfs VW, Rozehnal A. (2008) Wirksamkeit und Verträglichkeit der Bioresonanzbehandlung. *Erfahrungsheilkunde* ;57(8):462–8.
- 122- Pihtili A, Cuhadaroglu C, Kilicaslan Z, Issever H, Erkan F. (2009) The effectiveness of bioresonance method in quitting smoking. Clinical report. University Istanbul, Turkey: Department of Medicine.
- 123- Çeçem, K. B., Üstü, Y. & Uğurlu, M. (2015). Fransa’da aile hekimliği uygulaması ve eğitimi: Türkiye modelinin incelenmesi. *Ankara Medical Journal*, 15(3).
- 124- Patel, V., Parikh, R., Nandraj, S., Balasubramaniam, P., Narayan, K., Paul, V. K., & Reddy, K. S. (2015). Assuring health coverage for all in India. *The Lancet*, 386(10011), 2422-2435.
- 125- Akbolat, M. & Deniz, N. G. (2017). Türkiye’de Medikal Turizmin Gelişimi ve Bazı Ülkelerle Karşılaştırılması. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 123-139.
- 126- Zhong, L., & Deng, B. (2019). Cultural connotation and product mapping of health tourism in China. *Journal Of Service Science And Management*, 12(07), 810.
- 127- Tontuş, Ö. (2015, Ocak). Sağlık turizmi ülkeler: Amerika Birleşik Devletleri. Tüm Yönleriyle Sağlık Turizmi/Ülkeler. SATURK Yayınları.
- 128- Han, H. Kiatkawsin, K. Koo, B. & Kim, W. (2020). Thai Wellness tourism and quality: comparison between Chinese And American visitors’ behaviors. *Asia Pacific Journal Of Tourism Research*, 25(4), 424-440.
- 129- Özkan, M.E. (2019). Sağlık turizmi kapsamında Türkiye’nin medikal turizm potansiyeline yönelik bir değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*. 1(1), 50-64.
- 130- www.health-tourism.com. Medical tourism to Brazil. Erişim Adresi: <https://www.health-tourism.com/medical-tourism-brazil/> Erişim Tarihi: 09.08.2023

131- www.health-tourism.com. Medical tourism to Germany. Erişim Adresi:

<https://www.health-tourism.com/medical-tourism-germany/> Erişim Tarihi:

09.08.2023

132- Hennecke J.(2012).Bioresonance: a New View of Medicine: Scientific Principles and Practical Experience. BoD – Books on Demand;. 186 s.

133- Işık, E. S. & Teker, A. (2022). Rezonans Terapileri ve Biorezonans. Anadolu TıbbıDergisi,12.

EKLER

EK-1 İntihal Raporu

Sağlık Turizmi Kapsamında Biorezonans Uygulamaları

ORJİNALLİK RAPORU

% 16 BENZERLİK ENDEKSİ	% 16 İNTERNET KAYNAKLARI	% 1 YAYINLAR	% 3 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
----------------------------------	------------------------------------	------------------------	--------------------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.alanya.edu.tr İnternet Kaynağı	% 5
2	ejfm.trakya.edu.tr İnternet Kaynağı	% 4
3	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 2
4	drmuratbalanli.com İnternet Kaynağı	% 1
5	bulutklinik.com İnternet Kaynağı	% 1
6	jawoo.com İnternet Kaynağı	% 1
7	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	<% 1
9	iksadyayinevi.com İnternet Kaynağı	<% 1

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı: Bahadır Bektaş Doğmuş

Eğitim Ve Mesleki Geçmişi:

Tıp Mühendisliği Lisans Eğitimi Mezunu (Eğitim Süresi: 5 Yıl) Eğitim Dili: İngilizce

İlk Ve Acil Yardım (Paramedik) Ön Lisans Mezunu (Eğitim Süresi 2 Yıl) (Kbu)

Adalet Ön Lisans Mezunu (Eğitim Süresi 2 Yıl) (Eaü)

Beslenme Ve Diyetetik Lisans Mezunu (Eğitim Süresi 5 Yıl) (Alkü)

Sağlık Turizmi Yüksek Lisans (Eğitim Süresi 2 Yıl)(Alkü)

Yayınları Ve Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri :

(2015-2016) Tıp Mühendisliği Derneği Kurucu Başkanlığı

(2020- Aktif) Turuncu Kalem Öğrenci Koçluğu , Kişisel Gelişim Ve Danışma Merkezi
(Kurucu, Yönetici Ve Eğitim Danışmanı Olarak Çalışmaktayım)

(2022-Aktif) Sağlık Turizmi Acentaları(Antalya Ve İstanbul Danışmanlık Ve
Organizasyon)

(2023- Aktif) Avsallar Medikal (Tıbbi Cihaz Ticareti Ve Parakende Sağlık Ürünleri Satış
Pazarlama)

(2023- Aktif) Biofit Diyetisyenlik Ve Biorezonans Merkezi

İzmir Tepecik Eğitim Ve Araştırma Hastahanesi Klinik Mühendisliği Birimi

Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi (Gata) Medikal Üretim Ve Tasarım Merkezi
(Metüm)

Safranbolu 1 Nolu Ambulans İstasyonu

Safranbolu Devlet Hastahanesi Acil Birimi

Ankara Gülhane Eğitim Ve Araştırma Hastahanesi Biyomedikal Birimi-Robotik Cerrahi-
Nükleer Tıp

Alanya Alaaddin Keykubat Eğitim Araştırma Hastahanesi Genel Cerrahi-Kardiyoloji Birimi

Alanya Alaaddin Keykubat Eğitim Araştırma Hastahanesi Onkoloji-Kadin Doğum Birimi

Alanya Alaaddin Keykubat Eğitim Araştırma Hastahanesi Ortopedi-Fiziksel Tip Ve Rehabilitasyon Birimi

Alanya Alaaddin Keykubat Eğitim Araştırma Hastahanesi Nefroloji-Üroloji Birimi

Alanya Alaaddin Keykubat Eğitim Araştırma Hastahanesi Beslenme Ve Diyet Birim

Yabancı Dil Bilgisi:

İngilizce:

Konuşma : Orta Seviye

Yazma: Orta Seviye

Dinleme: Orta Seviye

Almanca: Temel Düzey